

DOLENJSKI LIST

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak četrtek. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-Z-24

Stev. 10 (364)

Leto VIII.

NOVO MESTO, 7. MARCA 1957

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Pošt. predal: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Časopisno-saloziško podjetje »Slov. poročevalec« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevel

Ob letošnjem osmem marcu

Ko praznujemo 8. marec, se spominjamo vseh predvojnih in partizanskih borb, vseh hrabrih žena, mater in deklet, ki so s svojo borbom, z aktivnim delom, žrtvami in življenji dale vse, da bi živeli srečno, svobodno življenje.

Borba je že davno končana, živimo v svobodni in miru, gradimo novo življenje. Toda boljše življenje in socializma ni moč zgraditi v kratkem času. Za to so potrebni dolgotrajni, veliki napori in vztrajno, požrtvovalno delo vseh zavestnih državljanov. Kakor je bila važna udeležba žena v narodnoosvobodilni borbi, prav tako je važna in potrebna tudi njihova udeležba v sedanjih naporih, ko hočemo našo reyno, zaostalo deželo spremeniti v razvito, socialistično domovino z zadovoljnimi, srečnimi državljani. Toda boljše

bodočnost ni odvisna samo od uspešnega dela vsakega posameznika na njegovem delovnem področju. Poleg tega moramo kot zavestni državljani delati še povsod tam, kjer se rešujejo važna vprašanja našega sedanega in bodočega življenja.

Velik je delež žena v javnem in domačem življenju

Tudi na Dolenjskem se večina žena udeležuje v poklicnem delu; so delavke, nameštice in kmetice, ki s svojim delom ustvarjajo precejšen del narodnega dohodka. Pa tudi delo gospodinj je važno družbeno opravilo in ga ne smemo podcenjevati. Z razvijanjem družbenega samoupravljanja se pa postavlja pred vse državljanke in s tem tudi pred žene še mnogo drugih nalog, ki jih je treba reševati poleg vsakodnevnega poklicnega dela. Čeprav so žene dvojno obremenjene (še delajo v tovarni ali v službi osem ur na dan, na polju in pri živini pa celo po dvanajst in več ur, nato pa jih čaka doma še vse gospodinjstvo in otroci, za kar tudi porabijo najmanj pet ur na dan) se vendar kljub tej hudi obremenitvi niso odtegnile aktivnemu delu v javnosti.

Na najodgovornejših mestih imamo na Dolenjskem precej žene, ki so članice okrajnega ljudskega odbora in občinskih ljudskih odborov, predsednice ali članice svetov in komisij okrajnega ljudskega odbora in občinskih ljudskih odborov, načelnice in šefi raznih sektorjev državne uprave, direktorice šol, podjetij itd. Nekaj žene je bilo izvoljenih tudi v upravne odbore in delavske svete tovarn, v upravne odbore in pospeševalne odseke kmetijskih zadrug ter v razne sindikalne forume. Znamo s

najbolj pri srcu vprašanja s področja vzgoje, šolstva, izobraževanja, zdravstva, socialne in gospodinjstva, zato je tudi njihovo udeleževanje na Dolenjskem najuspešnejše prav na tem področju. Posebno v šolskih odborih in organizacijah Rdečega križa so žene zelo aktivne. V zadnjem času se žene tudi vse bolj udeležujejo v hišnih in potrošniških svetih, saj lahko prav preko teh svetov neposredno poma-

Ing. VILMA PIRKOVIČ

gajo reševati mnoga vprašanja, ki se tičejo gospodinj.

Posebno številno se žene udeležujejo množičnih sestankov Socialistične zveze, zborov volivcev in občinskih zborov kmetijskih zadrug, kjer enakopravno razpravljajo ter odločajo o mnogih zelo važnih političnih, gospodarskih in drugih vprašanjih. Zelo se je tudi razgibala dejavnost žena v zvezi z družinico, društvi za napredek gospodinjstva, društvi prijateljev mladine, v prosvetnih in raznih drugih organizacijah.

Dolenjske žene so čedalje bolj delavne pri reševanju družbenih vprašanj

Čeprav je bilo že pred nekaj leti po reorganizaciji organizacije AFZ čutili nekaj zastoj v ženski aktivnosti, lahko danes ugotovimo, da so žene na Dolenjskem v zadnjem času vse bolj aktivne in da so s svojo aktivnostjo razgibale marsikatero ostalo organizacijo ter postavile zahteve po reševanju raznih družbenih vprašanj, ki jih žene najbolj boleče občutijo.

Vidimo torej, da tudi na Do-

lenskem žene vse bolj posegajo v reševanje vseh družbenih nalog in da se zavedajo svojih državljanskih dolžnosti, prav tako pa se tudi poslužujejo vseh pravic, katero jim daje naša demokratična ureitev. Toda težav in nalog je še vedno veliko. Vsi tedaj naj bi vsi državljani in tudi žene v bodoče še bolj živahno sodelovali pri vsem delu ter pomagali reševati razne skupne probleme, od katerih je odvisno hitrejšo zboljšanje življenjskih razmer. V bodoče bo postopno prenešenih na državljane vedno več pravic in možnosti o odločanju, medtem ko bodo skupščine in ljudski odbori skrbeli za osnovne smernice.

Prj tej razširjeni samoupravi bodo imele zelo važno vlogo tudi žene. Prvič zato, ker tvorijo polovico prebivalstva, drugič pa, ker so deseterkrat veliko bolj kot moške zainteresirane na reševanju določenih vprašanj, ki vplivajo na boljše, urejenejšo družinske razmere. Prav ta vprašanja bodo v bodoče osnovno delo, s katerimi se bodo morale baviti občine, krajevni odbori, razni sveti, stanovske skupnosti in organizacije.

Ne ženska, temveč družbena vprašanja!

Posebno bo treba pritegniti veliko število žena k sodelovanju pri reševanju takih perečih vprašanj, kot so izgradnja stanovanj, upravljanje stanovskega fonda, šole, šolske kuhinje, obratne kuhinje po tovarnah, menze za odnašanje hrane domov ter drugi obrati družbene prehrane, sodobne pralnice v mestnih naseljih, večjih hišah, vaseh in tistih tovarnah, ki zaposlujejo pretežno žensko delovno silo, dalje vrtič, otroška igrišča, prostori za učenje šolskih otrok, zboljšanje preskrbe mest in krajev, sodobnejše in številnejše trgovine, dostavljanje živil na domove, ureditev raznovrstnih servisnih obratov za pomoč družinam in še in še. Ta vprašanja niso nikak »ženska« vprašanja, čeprav jih žene najbolj odločno postavljajo, temveč so skupna, družbena vprašanja, katero naj rešujejo občine, zbornice, delavski sveti in sindikati, kmetijske zadruge, stanovske skupnosti in hišni sveti, šolski odbori itd.

Ker so vsa ta vprašanja tesno povezana z zboljšanjem

življenjske ravni delovnih ljudi, jih bodo našeti organi prav zato morali v bodoče bolj odločno reševati. Razni predpisi in instrumenti bodo dali zato tudi potrebno materialno osnovo. Ker pa brez pobud in ustvarjalnega sodelovanja državljanov, predvsem se žene, ne bo šlo, bo potrebno pri bodočih volitvah izvoliti v organe oblasti še mnogo več žena kot doslej, v razne pomožne oblastvene organe, kakor tudi v razne upravne odbore, svete in vodstva organizacij pa pritegniti veliko število žena.

S še večjo aktivnostjo žene bomo hitreje reševali razna vprašanja, ki so povezana z dvigom življenjske ravni in ki bodo zaposlene žene ter gospodinjke tudi razbremenila nekaterih najbolj zamudnih in napornih gospodinskih opravil. S tem pa bo ženam omogočeno še aktivnejše poseganje v vsa družbena dogajanja, da bomo čim hitreje napredovali pri graditvi srečnejšega življenja.

FRANCE MIHELIC: ZENA

Družbeni plan in proračun za 1957 usmerjena predvsem v

utrditev naših občin

Še ta mesec bosta oba zbora OLO sprejela družbeni plan in proračun okraja Novo mesto za leto 1957. Pred tem pomembnim dogodkom smo se obrnili na direktorja okrajnega zavoda za plan, tovarnika IVANA NOVŠAKA, da nam je odgovoril na nekaj vprašanj v zvezi z letošnjim družbenim planom in proračunom.

1. KAKŠNE SO OS. NOVE ZNAČINOSTI PREDLOGA OKRAJNE GA DRUŽBENEGA PLANA ZA LETO 1957?

Predlog družbenega plana okraja za leto 1957 kaže tele osnovne značilnosti:

1. povečano proizvodnjo v obsegu obratov in povečano storilnost;

2. proračunska razdelitev sredstev gre v prid občinam in je namenjena zlasti komunalni izgradnji, predvsem pa še dvigom življenjske ravni;

3. skladi okraja in občin so namensko razporejeni in bodo letos tesneje povezani.

Po osnutku plana naj bi se družbeni proizvod v okraju v primerjavi z letom 1956 dvignil za 13 odstotkov, narodni dohodek pa za 14 odstotkov, oba ob

povečani storilnosti dela za 8 odstotkov.

Proračunska sredstva okraja in občin so lani znašala 774 milijonov dinarjev, od česar je porabil okraj 343 milijone, občine pa 431 milijonov. Po predlogu za leto 1957 znašajo skupna sredstva proračunov okraja in občin 900 milijonov dinarjev. Osnutek proračuna je znižal vse izdatke za administrativni del proračuna na najmanjšo mero, da bi tako dobili kar največ sredstev za potrebe občin in za krepitev njihove materialne osnove. Tudi proračun občin naj bi se v svojem administrativnem delu kar najbolj znižal, da bi bilo čimveč denarja za komunalno graditev naših krajev, vasej in mest. Podrobneje bomo lahko govorili o teh številkah, ko bosta oba zbora OLO sprejela proračun.

V letu 1956 so okraj in občine trošile svoje sklade brez prave povezanosti. Za leto 1957 menimo, da bi morali skladi služiti predvsem kot pologi (jamstva) in sodelovanja na licitacijah, da bi tako prišli do večjih sredstev iz republiških oz. zveznih skladov. Zlasti za investicije v kmetijstvu bi morali združevati sklade okraja, občin in zadrug. Na podobni način bi morali iskati tudi sredstva za rekonstrukcije industrijskih obratov.

2. KJE LAHKO PRIČAKUJEMO GLAVNO POVEČANJE PROIZVODNJE IN V KOLIKO BO CELOKUPNO POVEČANJE VPLIVALO NA NARODNI DOHODEK OKRAJA?

Povečanje družbenega proizvoda predvidevamo v vseh panogah gospodarstva, razen pri kmetijskih zadrugah, kjer bo družbeni proizvod nekoliko manjši kot lani, zaradi zmanjšane odkupa lesa. Zlasti pred-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Kri za življenje

Stroji v novomeški Industriji obutve so utihnili in v dopoldanskem odmoru je stopil med delavce zdravnik. Vse je umolknilo, ko je začel govoriti o krvi, tej dragoceni tekočini, ki hrani naše telo in rešuje življenje, kadar je potrebno. V imenu Rdečega križa in upravne bolnišnice je povabil tovariše in tovaršnice, da prispevajo nekaj krvi za bolnike, porodnice in poškodovance. Seznanil jih je še s postopkom na krvodajalski postaji in jim povedal, koliko življenj so v zadnjih desetletjih, zlasti pa po drugi svetovni vojni, rešili prav krvodajalci s svojimi plemenitimi dejanji.

V sredo zjutraj je prišlo v transfuzijsko postajo bolnišnice 20 tovarišev in tovarišic, članov kolektiva Industrije obutve, ki so se prvi prijavili za krvodajalce. Čeprav imajo v podjetju skoraj vsi akordno delo, so ga za kratek čas zapustili z zavestjo, da bodo podarili bolnikom nekaj krvi in tako pomagali mnogim, ki so prišli v bolnišnico po zdravje. Vsem se je poznalo na obrazih, da so ponosni, ko lahko z dejanjem pokažejo svojo delavsko zavest. Prvi krvodajalci iz vrst industrijskega delavstva v Novem mestu na novi transfuzijski postaji so bili:

Rudi Jeranič, Martin Vidmar, Martin Ambrožič, Jože Gorenc, Janez Jerič, Antorija Luzar, Julijan Kirn, Anton Pavlič, Miha Lokovšek, Peter Koba, Anton Springer, Jože Regina, Tone Zupančič, Stane Pavlin, Franc Keh, Alojz Berkopec, Milena Sattler, Jože Žura in Lojze Dolinar.

Sledili jim bodo še ostali tovariši in tovarišice iz podjetja, za njimi pa še mnogi, ki jih bo k tej plemeniti dolžnosti povabil Rdeči križ. Pacienti novomeške bolnišnice, matere, porodnice, poškodovanci in vsi ostali, ki bodo med zdravljenjem dobili njihovo kri, se jim za tovariško in človekoljubno dejanje najtopleje iz srca zahvaljujejo.

Danes, tovariši, si dal kri za bližnjega. Ali si prepričan, da ne boš morda jutri ali pojutrišnjem sam potreboval nekaj te dragocene tekočine, če boš prisiljen iskati zdravja in pomoč v bolnišnici? Morda pa bo kri potrebovala tvoja žena, mati ali sestra po težkem porodu in nevarni operaciji, morda tvoj otrok? Takrat boš hvaležen za kri, ki jo bo podaril zate ali za tvoje drage tovariši, ki je prastoko kot ti računel, da

KRI REŠUJE ŽIVLJENJE!

V NEDELJO BOSTA DVE OKRAJNI SKUPŠČINI

Pozdrav delegatom

prosvetnih in mladinskih organizacij

Letne obračune napravljene dela in načrte za uresničitev bodočih nalog bodo v nedeljo dopoldne pregledali v Novem mestu delegati dveh organizacij:

Ob pol deveti uri se bodo v dvorani Doma ljudske prosvete zbrali delegati in gostje okrajne skupščine sveta. Svobod in prosvetnih društev, ob devetih se bo pa v dvorani Doma JLA zabela letna konferenca organizacij Ljudske

mladine za novomeški okraj. Poročila odbornikov o lani uresničenih nalogah, o problemih posameznih organizacij in društev, ki so pred mladino, ljudsko-prosvetnim in telesnozdravnim delom v okraju, bodo prav gotovo zanimivo dokument uveljavljanja naprednih težanj na teh področjih našega udeleževanja. Razpravljanje izvoljenih delegatov bo poročila osvetlilo z vseh strani, zlasti pa naj bi dalo kar največ vzpodbudnih, kritičnih misli, ocen in predlogov, kako bi ponos dosegli letos nove uspehe.

S temi željami pozdravljamo vse delegate, ki se bodo zbrali v nedeljo v središču Dolenjske in iskreno želimo, da bi obe konferenci obradili veliko sadov!

VREME

ZA ČAS OD 8. DO 17. MARCA

Med 10. in 14. marecem nastalno in nekajkrat izdatneje padavine, s snegom do nižin. Sicer suho, a hladno vreme z mrazom ponoči.

(Napoved pretili V. M.)

Zaključeno je VI. žahovsko prvenstvo Dolenjske

Udeleženci VI. žahovskega prvenstva Dolenjske v Kočevju s pokrovitelji turnirja — predsednikom OLO Kočevje tov. Janezom Pirnatom in sekretarjem okrajnega komiteja ZKS tov. Jožetom Klaričem

VEČ BLAGA, VEČ ZADOVOLJSTVA

Kaj pripravljajo letos dolenjska proizvodna podjetja — Bomo prodali vse, kar izdelamo doma? — Poznajo Dolenjci izdelke naših domačih podjetij? — Skoraj vsa dolenjska podjetja delajo izključno za dvig blagovnega prometa, zato je proizvodnja njihovega blaga za široko potrošnjo še pomembnejša

Tokrat smo se obrnili na glavna proizvodna podjetja v okraju in jih prosili, da povedo bralcem našega tednika, kaj pripravljajo letos njihovi kolektivni. Varnimali smo se kakšne nove izdelke, kroje, vzorce in podobno bodo postavila, na trg, kako je s prodajo njihovega blaga, z dobavo surovin, s prostori, z delovno silo, z opremo in s krediti. In še smo jih povabili, da povedo svoje morebitne želje prebivalcem našega okraja.

Takole nam odgovarjajo:

Letos 77.000 parov čevljev, po končani rekonstrukciji pa 180.000 parov na leto!

Industrija obutve v Novem mestu slovi po solidnih izdelkih; zato nima skrbi, kako bo prodala to, kar izdelala. Bolj jo zanima, kdaj bo lahko razširila svoje obrate, da bo kolektiv dal na trg še enkrat več kakor daje zdaj. Letos bodo izdelali v podjetju 77.000 parov čevljev, od teh kakšnih 20 tisoč možkih in ženskih smučarskih čevljev. V izdelavi pa ima rekonstrukcijski načrt, po katerem bodo potem, ko bodo podjetje razširili (nadzidali) in opremili z novimi stroji, na leto naredili do 180.000 parov čevljev. Predvsem bodo novomeški čevljarji izdelovali otroško obutve (od št. 18 do 38), po kateri trg neprestano sprašuje. Zdaj imajo 200 delavcev, čevljarja pa

prodajajo po vsej Sloveniji. Pretežna večina njihovih izdelkov gre prek trgovin »PEKO«.

Za surovine letos nimajo skrbi. Sklenjeni imajo pogodbi za dobavo najboljše usnja iz tovarne »KONUS« v Slov. Konjicah in iz tovarne usnja v Sošanju.

»Za nadzidavo imamo načrte že potrjene; po zagotovilih OLO naj bi letos že pričeli graditi. Elaborat za rekonstrukcijo strojne opreme je predložil Investicijski banki, ker bo treba 80 odst. strojev kupiti v tujini. Radi bi čimprej dali skupnosti več čevljev« zaključujejo svoje pismo iz Industrije obutve.

Zelimo jim, da bi jim to res tudi kmalu uspelo.

BELT: 700 ton različnih odlihtov iz sive litine

Belokranjska železovarna in krovinsko tovarno v Črnomlju naši bralci že dobro poznajo. Vedo tudi za njeno največjo oviro: v krasnih novih prostorih (ki jih je treba letno odplačevati v visokih anuitetah) je vse premalo strojne opreme, ki je običajna na srednjem razvoju. Podjetje zato vedno ne more razviti tiste dejavnosti, ki je bila planirana, ko so arhitekti risali zanj moderno, svetlo in veliko dvorano za delo. Prostora je dovolj, zmogljivost livarne je pa iz-

koriščena komaj do slabe polovice. V BELTU bi lahko delalo več delavcev in veliko več bi nudili trgu, če bi dobili potrebne stroje in ostale tehnične naprave.

Pa vendarle bo BELT navzlic temu tudi letos šel korak naprej. Kolektiv bo vlijl pribl. 700 ton različnih odlihtov iz sive litine. Med novimi izdelki predvideva vodovodne fazonske komade, pripravila pa tudi nekatere odlihte za avtomobilsko industrijo. Z izdelki nastopa BELT zdaj predvsem v LRS, lahko pa bi si segel tudi v sosednje republike. Nekaj izdelkov ima tudi za izvoz v tujino.

Težave so z nabavljanjem sivega surovega železa in stare strojne litine, pri čemer se pozna oddaljenost od industrijskih centrov, pa tudi prevoznih stroškov; so večji. Kolektiv tudi še ni premagal vseh ovir glede kvalificirane delovne sile.

LABOD je razpel krila po vsej državi

Simbol elegancije, neznosti in čistote je začel znak izdelkov Industrije perila v Novem mestu. Dobro blago se samo hvali, pravijo ljudje, kar velja tudi za moško in otroško perilo novomeških šivilj. 350.000 kosov raznega moškega in otroškega perila bodo izdelala letos. »Labodove« izdelke poznajo po vseh naših republikah. (Nadaljevanje na 4. strani)

Kako si uredim kmetijo

6 Prvi gozdni požar

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Boj dveh vplivov

Po vseh ugotovitvah, predvsem pa z ureditvijo odnosa med živalsko in rastlinsko proizvodnjo, določimo smer proizvodnje s kolobarjem na njihovih površinah. Vse proizvodnje na njihah razvijamo in vodimo samo tako, da upoštevamo kolobar, in prav o njem se bomo danes pogovorili.

Osnovno načelo kolobarjenja na njihah je, da uvedemo brstenje raznih rastlin po življenjskih zahtevah. Zato moramo skrbeti za rastlin, ki jih potrebujemo, in jih vodimo tako, da jih dobimo v pravi količini. Tako moramo skrbeti za rastlin, ki jih potrebujemo, in jih vodimo tako, da jih dobimo v pravi količini.

2. Negodnicam, rastlinam, ki kvartijo zlog zemlje — predvsem okopavine in delno žita — naj sledijo godnice, ki nam zlog popravljajo.

Za okopavine je značilno, da uporabljajo za proizvodnjo najtoplejše mesece — junij, julij, avgust — in zato dajejo na hektar tudi največ pridelkov suhe snovi. Zahtevajo pa veliko dela. Čeprav nam zlog kvartijo, spadajo v kolobar, ker pridelajo več suhe snovi, dajejo pa tudi na hektar največji denarni dohodek. Rastline te skupine spadajo po vrsti med dvokalične in z izkoriščanjem toplote in dušika, ki se nabira v zemlji, ravno v času rasti teh rastlin v največji meri (nitifikacija), dajejo tudi največ pridelkov.

Ing. Rado Linzner:

4. Za rastlinami, ki so skromne glede vode (žita), posejemo take, ki potrebujejo mnogo vode. Tem pristevamo okopavine.

5. Rastline, ki povečujejo količino humusa — spratene, to so krmne rastline, zamenjamo s rastlinami, ki količino humusa znižujejo. Predstavnik teh so predvsem okopavine.

6. Nekatere rastline, žita in okopavine, vežejo fosfor, druge pa iz zemlje lužijo — detelje. Tudi to je vredno pri sestavi kolobarja upoštevati.

potrebujejo mnogo vode in dušika, izkoristijo pa tudi fosfor in kalcij.

3. Krmne rastline: vse detelje, grah, bob, grašica, repica in soršica, imajo globoke korenine, izboljšujejo zemljo, povečujejo humus in dušik v zemlji (repica in ogrščica dušika ne kopičita).

ČE HOČEMO PRAVILNO VRSTITI POSEVKE — KOLOBARITI, MORAMO JE LOBETI V LETO NA ISTI NJIVI MENJAVATI RASTLINE TEM TREH SKUPIN.

Na Dolenjskem udomačen kolobar je takle:

1. leto okopavina, 2. leto žito z deteljo, 3. leto detelja, 4. leto okopavine in ostalo, 5. leto žito z zasejalni strniščem, bi kazalo razširiti na šestletni kolobar, in sicer: okopavina, žito, detelja, okopavina, žito, ostale krmne rastline. V takšnem kolobarju bi smeli 33% žita, 33% krmnih rastlin in 33% okopavin. V tem kolobarju bi bilo bolj poudarjeno pridelovanje kreme kot v sedanjem, kar je za dolenjske razmere posebno važno.

DOBRO ZALOŽEN ŽIVILSKI TRG

Prav tako kot je bilo prejšnji ponedeljek čuditi, da ljudje nimajo denarja, je v ponedeljek, 4. marca, na novomeškem živilskem trgu vse kupovalo in nihče ni smel drobiti. Dobiti je bilo vsega.

Tokrat je bil na trgu spet prodajalec zlatine, bila je suvočrna pletenina — tudi domače je bilo dosti, bilo so lončarji, prodajalec glinenih posod, ki je predstavljal nekaj novih modelov. Tudi domače platno in suho robo so prodajali.

Cene živil so bile take: jajca po 10 din, purani od 1200 din dalje, kokoši od 300 dalje, orehi po 140 din »friski«, skodelica

smetane 50 din, presno maslo po 140 din kolobar, merica radiča motovilca ali regata 20 din, jabolka 40 din kilogram, Venec debule so prodajali po 120 do 140 din, krompir po 18 din kg, za šopek telohsa so zahtevali le 4 do 5 dinarjev.

Meso so prodajali še vedno po starih cenah: goveje po 140, 200 in 280 din, telečje po 250 din, svinjsko pa po 280 din.

Malo kupcev — nizke cene

V ponedeljek je bilo na živilskem sejmišču v Novem mestu manj živahnosti, ker ni bilo dovolj kupcev. Kmetije so pripeljali 323 prašičkov (od teh 25 starih do 6 mesecev). Cena se je vrtila za 6—10 tedenske prašičke od 2900 do 4500 din, za 3 do 6 mesecev stare pa od 4000 do 7000 din. Prodali so 491 prašičev. Pripeljanih je bilo tudi 151 glav goveje živine, prodanih pa komaj 56. Lepi voli »na čez« so šli po 60 do 80 tisočakov, na tehtnico pa po 105 do 120 din za kg. Krave so cenili kmetje od 30 do 50 tisočakov, na tehtnico pa po 60 dinarjev kilogram žive teže. Junce in telce so cenili »na čez« od 15 do 30.000 dinarjev.

PODLAGA UREJENEGA KMEČKEGA GOSPODARSTVA JE KOLOBAR

Vsak umni gospodar bo na svoji kmetiji uvedel kolobar. Vse rastline, ki pridejo v poštev pri kolobarjenju, razdelimo v tri skupine.

Tip gospodarstva	žita	okopavine	krmne rastline	posevki
1. ekstenzivno	60—66%	15—17%	15—17%	6—8%
2. precej intenzivno	50%	25—33%	17—25%	12—17%
3. intenzivno	40%	33—40%	25—30%	17—30%
4. zelo intenzivno	manj kot 40%	več kot 40%	25—33%	30%

Ce razporedimo naša dolenjska gospodarstva v to razpredelnico, ugotovimo, da večina naših gospodarstev spada med ekstenzivna, čeprav bi po razpoložljivih delavcih, seveda tudi ob večji storilnosti, lahko bila vsaj precej intenzivna. To zahteva zmanjšanje površin pod žitji in povečanje površin pod krmnimi rastlinami in okopavinami. Ekstenzivna gospodarstva izkazujejo tudi najmanjši denarni dohodek, medtem ko vemo iz prakse, da z intenzivnostjo posesti raste skupni čistti dohodek. Ker je intenzivnih gospodarstev na Dolenjskem malo, se ni treba čuditi, da so Dolenjsko pri-

števalj med sorazmerno revne kraje. V razvoju in posameznem tip gospodarstva je včasih imele odločujočo vlogo tržišče. V bližini tržišča so se razvijali intenzivnejši tipi gospodarstev. Danes pa imamo urejeno tržišče z močno odkupno mrežo kmetijskih združenj, zato lahko razvijamo intenzivnejša gospodarstva povsod. Kjer primanjkuje delavcev, pa mora človeško delovno silo zamenjati stroj. Tudi o tem bomo še govorili.

26. februarja je prišlo do gozdnega požara med vasi Sentjošt in Hrib pri Stročah v parcelah Alojzija Turka iz Stroč in Franca Klobučarja z Oreha. Ogenj je prvi opazil službojuči milničnik s postaje Težka voda in takoj poskobel za gašenje. Zgorelo je okoli 50 arov površine; k sreči škoda ni večja, ker je bil ogenj pravočasno pogasjen. Sodijo, da je požar nastal zaradi neprevidno odvrženega cigaretnega ogorka.

Bodite previdni! Ne mečite ogorkov kjer koli, ne kurite ognja v bližini vnetljivih stvari, če pa že kurite, ogenj pogasite!

Požar v Dol. Zabukovju

25. februarja ponoči ob 1.40 je nastal požar v gospodarskem posloju posestnika Marije Baskolice v Dol. Zabukovju pri Trebnjem. Posloj je pogorelo do tal. Škoda je okoli 200.000 dinarjev. Kako je prišlo do požara, bo ugotovila preiskava.

Okrajni gasilski sklad za nadaljnji razvoj gasilstva

1. marca je republiški izvršni svet pod predsedstvom predsednika izvršnega sveta Borisa Kraigherja razpravil o prednačrtu zakona o ljubljanski listverzi. Sprejel je tudi predlog za odobritev začasnega finaniranja strokovnih šol iz sredstev skladov za kadre pri gostinskih trgovinski, kmetijsko-gozdarski in obrtni zbornici LRS. Posebno važna bo sprejeta uredba o gasilskih skladih, po katerih bodo vsi okrajni ustanovili okrajne gasilske sklade. Iz teh skladov bodo gasilske organizacije črpane sredstva za nabavo posebnega gasilskega orodja in specialne gasilske opreme, sredstva za strokovno izobraževanje gasilcev in za ves nadaljnji materialni in strokovni dvig gasilstva.

Občni zbor Zveze borcev novomeške občine

V nedeljo, 3. marca, je bil v Novem mestu letni občni zbor Zveze borcev za občino Novo mesto. Več bomo o uspelem zboru in plodni razpravi poročali v prihodnji številki.

Okrajni sestanek CMD

V petek 22. februarja je bil v društvenih prostorih CMD okrajni sestanek duhovnikov — članov CMD za okraj Novo mesto. Glavna točka dnevnega reda, je bil referat »Kmetijska in podružnica družbenega upravljanja«, ki ga je imel župnik in pisatelj Janez Kmet. O letošnjem društvenem delovanju in programu je govoril predsednik Franc Lokar. Poudaril je osnovno misel društvenega prizadevanja, ki je in ostane študij raznih aktualnih družbenih vprašanj v sodobni socialistični stvarnosti. Nadalje je član Janez Francič poročal o doseženih uspehih ob petletnici socialnega zavarovanja članov CMD.

Jutri izpiti šoferjevi

Na pobudo Združenja šoferjev in avtomobilistikov, sekcija Novo mesto, in s pomočjo OLO Novo mesto je bil organiziran 20-dnevni strokovni tečaj za polikvalifikacijske šoferje. Udeležilo se ga je 26 šoferjev z daljšo prakso. Namen tečaja je bil pridobivanje visoke kvalifikacije za vozače motornih vozil. V dvajsetih dneh so udeleženci tečaja predelali zelo obširno snov, jutri, v petek, 8. marca bodo pa pred republiško komisijo polagali izpite za visokokvalificirane vozače motornih vozil.

V svete OLO najboljše državljanke

V Dolenjskem listu smo že ponovno poročali o delu svetov in njihovi vlogi, ki jo imajo v našem družbenem sistemu. Večkrat smo tudi pisali o obremih in pomanjkljivem delu posameznih svetov ter poudarili, da je treba člane svetov izbrati iz vrst najdelavnejših državljanov.

Ker je svetom pri OLO poteke čas in bo treba imenovati nove, je okrajni ljudski odbor pozval posamezne gospodarske in družbene organizacije ter ustanove, da pošljejo predloge za člane posameznih svetov, da bo tako mogoče izbrati res delovne člane s čutom odgovornosti do prevzete dolžnosti in do tistih, ki jih bodo predlagali v svet. Za posamezne svete naj bi poslali predloge:

Za svet za notranje zadeve in splošno upravo: Sindikat prosvetnih delavcev, Jugoslovanske železnice, društvo šoferjev in mehanikov, društvo pravnikov, okrajni odbor Socialistične zveze in okrajni sindikati svet.

Za svet za finance in družbeni načrt: delavski svet SCP PIONIR, delavski svet NOVOTEKSA in NOVOLESA, dalje delavski sveti: tovarne BELT v Cramontju, Seckije za vzdrževanje prog, Vozovne delavnice Sirača, Narodne banke, Komunalne banke, trg, podjetja ROG, Ocranje zadruga, trg, podjetja Železnica, Kremena, Zadruga hranilnice in posojilnice, gostinska in obrtna zbornica ter še nekatere ustanove.

Za svet za urbanizem in komunale zadeve: društvo gradbenih inženjrov in tehnikov, delavski svet: »Vodovod« Novo mesto, SCP PIONIR, koeBlarjskoKKA, JI, PIONIR, Belokranjsko gradbeno podjetje, Elektro Novo mesto in stanovanjska skupnost Novo mesto.

Za svet za kmetijstvo in gozdarstvo: društvo kmetijskih inženjrov in tehnikov, OZZ, delavski svet kmetijsko gozdnega gospodarstva, upravna odbora posestva Okulju in kmetijske šole Grm ter sindikati v kmetijski šoli Grm ter sindikati v kmetijski šoli Grm ter sindikati v kmetijski šoli Grm.

Za svet za industrijo in obrti: Delavski sveti: TOPOL Mirna, Kovanar Novo mesto, Mizarstvo Gotina vas, rudnik Kanjarica, NOVOTEKS in NOVOLESA ter obrtna zbornica.

Za svet za trgovino, gostinstvo in turizem: Turistični društvi Cramontelj in Novo mesto, trgovinska zbornica, gostinska zbornica, delavska sveta hotela Metropol in trg, podjetja ROG, upravni odbor zdravilnice Smarješke in Dolenjske Toplice ter potrošniški svet.

Za svet za kmetijstvo: Upravni odbor kmetijske šole Grm, šolska odbora učiteljske in gimnazijske Novo mesto, okrajni sindikati svet, sindikat prosvetnih delavcev, okrajni odbor ljudske tehnike, društvo prijateljev mladine, Zveza borcev, Socialistična zveza, društvo žena in LMS.

Za svet za prosveto in kulturo: profesorsko društvo Cramontelj, upravna odbora Dol. muzeja in Studijske knjižnice Novo mesto, planinsko društvo, okrajni sindikati svet, Svet svobode in prostevnih društev, okrajni odbor L.T. »Svoboda« Rujljin, SZDL, ZB, LMS in društvo žena.

Za svet za socialno varstvo: upravni odbor doma onemoglih v Metliki, sindikat upokojenec, društvo prijateljev mladine, Zveza veteških vojnih invalidov, ZB, RIK, SZDL, LMS in društvo žena.

Za svet za delo: okrajni sindikati svet, delavska sveta SCP PIONIR in rudnika Kanjarica, upravna odbora posestva in delo in Zavoda za socialno zavarovanje, občinski sindikati svet Sirača-Toplice, SZDL, LMS, društvo žena in Zveza borcev.

Za svet za telesno vzgojo: okrajni odbor SZDL, okrajni komite LMS, okrajni odbor streliških društev, Avto moto društvo, Planinsko društvo, vatalski klub, okrajni odbor TUD Partizan kmetijsko društvo, šahovsko društvo in LT.

Za svet za zdravstvo: upravni odbori: splošne bolnišnice Novo mesto, Zdravstvena doma Novo mesto in Cramontelj, mladinskega doma na Mirni, Zavoda za socialno zavarovanje, zdravniško društvo, sindikat zdravstvenih delavcev, OSS, SZDL, ZB in društvo žena.

V vsak svet pride obvezno tudi eden ali dva člana ljudske odbora. Po gornjem predlogu bo pri OLO 12 svetov, potrebno pa je, da pridejo v nje najbolj delavni in razgledani državljanj.

Kmetijske zadruge imajo obne zbor. Za razliko od zborov v prejšnjih letih, so letošnji povsod zelo živahni in udeležba velika. Dokaz, da so zadrudniki spoznali koristnost svoje organizacije za reševanje lastnih gospodarskih problemov in da bodo lahko samo v okviru svoje zadruge dvignili proizvodnjo ter si izboljšali življenje. Objavljamo nekaj podatkov iz dela splošne kmetijske zadruge in razprave na obnem zboru 28. februarja letos.

Ko so delali zadrudni dom v Hinjah, so menili, da bo dvojnina v domu kar dovolj prostorna za tamošnje potrebe. Občni zbor KZ 28. februarja je pa dokazal, da je premajhna. Res je bil delavni dan, vendar so na občni zbor prišli skoraj vsi člani zadruge. Od 210, kolikor jih ima zadruga, jih je bilo navzočih nad 180. Med njimi je bilo zelo veliko mladine in žena. Premajhna dvorana (in premalo stolov) je bila vzrok, da so mnogi stali vse čas in to celo med vrati. Navzile temu so vztrajali do kraja, to je polnih 5 ur brez presledka. Obnemu zboru so poleg tega prisostvovali tudi tajnik OZZ Stane So. mrak, zastopnik občine, ljudskega odbora Jože Suhadolnik, kmetijski tehnik za to področje Milan Senica in veterinar iz Zužemberka tovarš Hribar.

razširive te donosne panoge so storili šele prve korake. Sadjarji obče je pripravil načrt za zasaditev 13 hektarov sodobnih sadovnjakov. Sedaj zbirajo tudi naročila za sadna drevesca za posamezne sadjarje, zadruga pa bo nudila pomoč samo pri urejanju sadovnjakov na večjih površinah. V načrtu imajo tudi gradnjo dveh sadnih sušilnic, zadruga pa bo priskrbela, kolikor se nima, tudi škroplilnice in škropivo.

54 MILIJONOV PROMETA!

Glavna trgovska dejavnost zadruge je bila v odkupih. Živine so odkupili za 16 milijonov dinarjev, kmetijskih pridelkov, zdravilnih zelišč in drugega pa tudi za 16 milijonov din; ves promet zadruge je lani znašal nad 54 milijonov din, čisti dobiček pa 1.939.000 din!

Pri strojnem odseku so imeli izgubo, ker stroji niso bili izkoriščeni in ker so posamezne stroje posojali zadrudnikom brezplačno. Tudi s tovarnim avtomobilom je bila izguba, ker so morali kupiti nove dele, verjetno pa so tudi prevozne usluge s kamionom obračunavali preizkušni kreditni odsek je še šibak, komaj 17 vlog z 270.000 din premore.

Gnojilni poskus na travniških površinah je uspel, dokaz, kaj manjka zemlji. Štirikrat večji pridelok, in to kreme boljše kakovosti, je jasen klic te zemlje vsem kmetovalcem. Krmeska osnova je pogoj za živinorejo,

PRODAJA OSNOVNIH SREDSTEV

ZARADI TIPIZACIJE PROIZVODNE PRODAJAMO ZA NAS NEPOTREBNA OSNOVNA SREDSTVA:

1 traktorsko krožno brano	1 sejalnico za koruzo
1 trosilno umetnega gnoja	1 kultivator »Elipse«
1 mlatilnico »Zmaj«	8 repozaric
1 obračalni plug	1 gnojilnico »Eralpko«
2 kultivatorja (traktorska)	5 okepalnikov
1 elektromotor	2 trijerja
1 slamosenzice	1 prevozne ročno škroplilnico
1 sejalnico (konjsko)	7 konjskih bran
1 trosilnico - odlagalno	2 robnalnika
1 zaprežne grablje	1 rečni okopalnik
1 sadilce krompirja	1 sejalnico (trivedno)
1 plug vprežni (2-brazdni)	1 sejalnico (dvoredno)
1 kultivator peresni	1 motorno kolo DKW, 250 cm

Motorno kolo je na gozdnem obratu Mokronog.

Letalca navedenih osnovnih sredstev bo v petek, 8. marca 1957, ob 9. uri na našem kmetijskem obratu v Soteski.

Državna in zadrudna posestva opozarjamo na možnost nakupa osnovnih sredstev.

Kmetijsko gozdarsko posestvo Novo mesto

živinorejo je bilo potrebno, da se živilski svetovi izberejo iz vrst najbolj delovnih in razgledanih državljanov. Za svet za zdravstvo: upravni odbori: splošne bolnišnice Novo mesto, Zdravstvena doma Novo mesto in Cramontelj, mladinskega doma na Mirni, Zavoda za socialno zavarovanje, zdravniško društvo, sindikat zdravstvenih delavcev, OSS, SZDL, ZB in društvo žena.

živinorejo je bilo potrebno, da se živilski svetovi izberejo iz vrst najbolj delovnih in razgledanih državljanov. Za svet za zdravstvo: upravni odbori: splošne bolnišnice Novo mesto, Zdravstvena doma Novo mesto in Cramontelj, mladinskega doma na Mirni, Zavoda za socialno zavarovanje, zdravniško društvo, sindikat zdravstvenih delavcev, OSS, SZDL, ZB in društvo žena.

živinorejo je bilo potrebno, da se živilski svetovi izberejo iz vrst najbolj delovnih in razgledanih državljanov. Za svet za zdravstvo: upravni odbori: splošne bolnišnice Novo mesto, Zdravstvena doma Novo mesto in Cramontelj, mladinskega doma na Mirni, Zavoda za socialno zavarovanje, zdravniško društvo, sindikat zdravstvenih delavcev, OSS, SZDL, ZB in društvo žena.

Tako imenovano alžirsko vprašanje je dobilo nekaj novih potez oziroma značilnosti, ki jih prej ni imelo, ali pa so ležale neke skrivne pod zunanjim videzom. Razvoj tega vprašanja se je pospešil po nedavni razpravi v generalni skupščini Združenih narodov o Alžiru. Takrat je OZN, upoštevajoč francoske težave v Severni Afriki, posebno še v Alžiru, sprejela resolucijo, s katero poziva Francoze in upornike, da najdejo rešitev v duhu ustavnostne listine. To je bila zmernejša resolucija od one, katero je predlagal arabski blok.

Videti je bilo, da je Francija zmogala. »Mi smo zmogavci«, je navdušeno dejal francoski delegat v skupščini Jacques Soustelle. Toda zmaga, če je bila zmaga, je bila zelo blede. To je bila bolj odgoditev tega vprašanja, da bi Francija imela čas uresničiti svoj program o volitvah, pogajanjih z uporniki in ustavitvi ognja. Prav kmalu se je pokazalo, da je čas, ki ga je Francija dobila od Združenih narodov in Združenih držav Amerike (zakaj Amerika je tudi glasovala za »mlejšo« resolucijo) zelo kratek. Za to govori več znamenj.

Nekaj dni po razgovorih z ameriškim predsednikom Eisenhowerjem je francoski ministri predsednik Mollet po kanadski televiziji in radu izjavil, da se je voljan pogajati z alžirskimi uporniki. Američani imajo namreč svoja letalska oporišča tako v Alžiru in Maroku, kakor v Libiji. Zaradi spopadov v Severni Afriki čutijo, da so ta oporišča v nevarnosti. Zato so začeli voditi vedno bolj samostojno politiko v teh deželah, ker menijo, da francoski vpliv naglo slabi. To seveda Francozom ni všeč.

Ni jim všeč, če podpredsednik ZDA Nixon pride v Maroko, do nedavnega še njihovo izključno področje, se zelo prijazno pogaja z maroškim sultanom in po razgovorih izjavi novinarjem, da se strinja s sultanom, ki pravi, da bi bilo treba najti v Alžiru rešitev, ki bi zadovoljila obe strani. Ta izjava in pa pogajanja, na katerih je bilo najbrž več rečeno, kot je bilo objavljeno, delajo Francozom sive lasi. Mislili so, da bodo z umikom svojega kapitala iz Maroka prisilili maroško vlado oziroma sultana na popuščanje, ker je dežela res v skrajno slabem gospodarskem položaju, toda pojavil se je tekmeč, ki je močnejši od Francije vojaško in gospodarsko, in ta tekmeč je voljan pomagati sultanu z dolari. Danes v Maroku, jutri v Alžiru.

Francozi imajo še en razlog, da z nezaupanjem gledajo na ameriško prodiranje v Severno Afriko. Z veliko muko se jim je posrečilo prepričati zahodnoevropske države, ki nameravajo ustanoviti skupno evropsko tržišče, posebno Zahodno Pomočjo, da bi bilo treba vključiti v to tržišče tudi afriška ozemlja, ki so baje zelo bogata nafta. Skupno bi evropske države zmoгле financirati obsežne načrte za vrtnanje petrolejskih vrelcev, toda najbrž bi se moral položaj v Alžiru urediti, da bi bil hrbet krit, zakaj bodoči vrelci ležijo v puščavi.

Druga težava pa je, kako — vsaj trenutno — preprečiti ameriški petrolejski kapitalu, da ne bi vdril na to področje in Evropi oziroma Francozom pred nosom ne odnesel puščavske nafte. Okrepljen ameriški vpliv v Maroku, Tunisii ali celo Alžiru pa to bojazn še bolj pogloblja. Tako se bije v Severni Afriki nenavada bitka, med dvema vplivoma, ki sta si na videz prijazna in si kazeta nasmejan obraz, a se zato nič manj ogorčeno ne bijeta. Da bo naposled zmagal tisti, ki ima več denarja, je nezgibno. Toda vsaj zdaj z nemško pomočjo Francozi upajo, da bodo temu vplivu kos.

Položaj na Srednjem buristične opozicije Gastezhodu je še vedno nejasen. Izraelske čete, ki bi se morale umakniti z egiptovskega ozemlja, se še vedno niso umaknile. Sicer številna znamenja govore o tem, da se pripravljajo na umik, toda Izraelci v zadnjem hipu delajo ovire in zahtevajo določnejša jastva od ZDA in Združenih narodov. Tudi v Izraelci vladni enotnosti in dve stranki, ki imata svoje predstavnike v vladi, sta odrekli podporo izraelskemu ministrskemu predsedniku Ben Gurionu.

Položaj v Indoneziji, kjer je pred nekaj meseci prišlo do upora na otoku Sumatri, se je spet poslabšal. Po zadnjih poročilih, je vojaško poveljstvo na vzhodnih otokih, posebno na otoku Celebesu, prevzelo vsa oblast in obvelilo osrednjo vlado v Djakarti, da se je voljno pogajati z njo o ureditvi notranjih spornih vprašanj.

Iz Beograda je odpotovala v Veliko Britanijo jugoslovanska parlamentarna delegacija, ki jo vodi predsednik zvezne ljudske skupščine Moša Pijade. Naša delegacija bo ostala v Veliki Britaniji od 5. do 15. marca. Člani delegacije bodo izven uradnega programa obiskali tudi predsednika britanske vlade Macmillana in voditelje laburistične opozicije Gastezhoda, med njimi tudi Nobelov nagajenec profesor Hideo Jukava, so se pismeno obrnili na 300 svetovnih znanstvenikov in protestirali proti britanskim pripravam za poskusno eksplozivno vodivke bombe na Božičnem otoku v Tihem oceanu. Japonski znanstveniki predlagajo, naj bi bili ti poskusi v Veliki Britaniji, saj britanska vlada trdi, da niso nevarni za ljudi.

Štirje ugledni japonski znanstveniki, med njimi tudi Nobelov nagajenec profesor Hideo Jukava, so se pismeno obrnili na 300 svetovnih znanstvenikov in protestirali proti britanskim pripravam za poskusno eksplozivno vodivke bombe na Božičnem otoku v Tihem oceanu. Japonski znanstveniki predlagajo, naj bi bili ti poskusi v Veliki Britaniji, saj britanska vlada trdi, da niso nevarni za ljudi.

volili stari odbor. Predsednik bo še naprej Jože Rojc iz Lopate, v odboru pa so v glavnem zastopane vse vasi. Prav tako so izvolili nadzorni odbor, delegate za OZZ, ZHP in gozdarsko poslovno zvezo, delegatko v Zvezo zadrudnikov in druge delegate za posamezne zadrudne organe. Sprejeli so tudi sklep o ustanovitvi aktivna mladih zadrudnikov. Računajo, da se bodo prav ti najbolj vnesto oprijeli modernega kmetovanja.

Med služnostmi so predlagali, naj bi se kmetijska zadruga zanimala, kako je z zdravstvenim zavarovanjem kmetov. Stroški zdraviljenja so zelo velike breme za posameznike. Zanimalo so se tudi kaj je s elektrifikacijo njihovega območja. Po podatkih, ki so jih zbrali, bi prebivalci sami pristajali za elektrifikacijo okoli 18 milijonov din. Menili so, da bi morala zadruga skrbeti tudi za elektrifikacijo, ki spada med osnove napredka.

Skratka, razprava je bilo veliko in bila je koristna in plodna. Člani zadruge so pokazali, da hočejo posej reševati vse svoje gospodarske probleme v okviru kmetijske zadruge, kar je tudi pravilno. O delu zadruge in načrtih pa so se pred tem še posebej pogovorili na sestankih SZDL in na vsajših sestankih zadrudnikov. Od 307 gospodarstev na tem območju, jih je vključenih v KZ 210. Od teh se jih je letos vpisalo deset.

OB 8. MARCU - PRAZNIKU ŽENA

VLADO LAMUT: PLEVICE

»Vi ste naša mama...«

Nekaj lepega bi rad povedal, samo nekaj besedi. O preprosti kmečki ženi, neustrašeni borici za napredno in novo življenje, o partizanski materi iz Koroške vasi. Dolgo jo že poznam, njeno dobroto in njeno toplo, materinsko srce. Pred kratkim sem jo obiskal in povedala mi je nekaj več o svojem življenju. Takole je dejala:

»Rodila sem se 20. junija 1891 v Koroški vasi. Ze v rani mladosti sem ostala sama, oče in mati sta mi umrli. Ni bilo lahko, Rasla sem med tuji ljudmi in zgodaj sem spoznala krivico; namesto nežne materine roke sem vedela le za kruto roko gospodarjevo. Veliko sem pa brala, to mi je bilo največje veselje. V knjigah se mi je odpiral prej neznan svet, polni velikokrat do kože premočena, pa sem vse prestala, saj sem vedela, zakaj se borimo. Pri nas so se zbirali partizani. Spominjam se Majde Silčeve, kako mi je nekega večera rekla: »Vi ste naša mama! Kmalu nato je padla na Novi Gori. Leta 1943 je obiščal pod krogli okupatorjev moj najmlajši sin Stanko. Bilo je hudo, prehudod...«

Umolknila je, čez čas pa spet dodala:

»Da, težko je bilo...«

Po uvelicem licu sta ji zdrseli solzi, oči pa so se vedno strmele skozi okno v tih pokrajino pod Gorjanci. Morda je gledala v duhu svojega Stanka, kako se poslavja od doma, ves mlad in nezkušen.

Bal sem se pritržati molk, v katerem sva obsedela. Cutil sem, kako me prevzema materinsko srce. Tih sem se poslovil.

Se živijo ljudje, se živijo. V vasi sem zvedel, da je zdaj Mrčveva mama predsednica invalidske organizacije v Stopičah, članica Rdečega križa in najstarejša naročnica Dolenjskega lista v Koroški vasi.

Slavko Lesar

Leta naglo beže in z njimi bledijo tudi spomini. Ko me je zaprosil urednik Dolenjskega lista, naj nekaj napišem o delu in borbi žena se nisem mogla odločiti, o čem naj pišem. Ali o metliških mladenkah, ki so jih italijanski okupatorji pozvali v aprilu 1941 na zabavo s pripombo »brez spremstva staršev!«? Mladina v Metliki se je temu vabilu javno uprla, tako kot vsakokrat poznejši beli gardi ali četniki na odgovornih položajih, okupatorji pa ni uspelo, da bi jih pridobili v Gili ali Dopolavoro. Ni se mogel nasloniti na nje, da bi s tem ustvaril tla

poznejši beli gardi ali četnikom, kakor je imel namen. Skoro vsaka hiša v mestu, z zelo redko izjemo, je imela borca in aktivista. Na stotine žena je pomagalo vojski in ranjencem, katerim so posvečale posebno skrb. Vsako leto za 8. marec so se najprej spominjali ranjencev. Polne košare in tudi vozove hrane so žene pošiljale v partizanske oddelke. Nič čudnega tako prizadevnost žena in mladine, saj so vodile v zaledju vso politično in gospodarsko dejavnost.

Mladenke iz Boldraža so dalj časa same vodile svojo vas. Bila je zima in sneg, da je škripalo pod nogami. Bilo je v jutranjih urah in mrak je le počasi lezel skozi zasneženo pokrajino. Voz z volovsko vprego je bil že naložen z živili sredi vasi. Ob vozu je bila Draga, ostale so pa pomagale nalagati in znositi do voza. V vas so večkrat vdrli sovražnikovi vojaki; in bela garda, da bi s tem zastraševali ljudi. Vendar se pogumne in poirtvovalne mladenke tega niso bale. Mladinke Draga, Marička, Lojzka, Karolina in Pepca so bile najbolj aktivne. V vasi so vodile Krajevni narodnoosvobodilni odbor in odbor OF. Njihova aktivnost se je še povečala, ko so odšli vsi možje v NOV. Potrebno je bilo obdelati vsa polja, vestno voditi gospodarstvo, ker le tako je bila pomoč vojski lahko izdatnejša. Ob večerih so pripravljale v vasi sestanke in tudi za študij so našle časa.

Tudi na sektorju Suhor (tedaj rajon) so bile v KNOO same žene in mladina. Ze leta 1943 je bil sestavljen rajonski

Se pomni, tovariš, tople besede sočutja naših mater, ki niso pozabile ranjencev in bolnikov v vseh letih NOB? Spomini se jih danes s hvaležnim srcem, saj so bile zares naše mame, vedno pripravljene preiti za svobodo tudi svoje krvi! — Na sliki: obisk ranjenca pred odhodom v Bari (iz arhiva Belokranjskega muzeja v Metliki).

40 LET MED MLADINO

Letos mineva 40 let, kar je nastopila učiteljsko službo tovarišica Minka Perko. Kdo v mokrnoški občini je ne pozna? Vsi, stari in mladi jo visoko cenijo in spoštujejo. Saj živi in neustrašno dela že 39 let na mokrnoški soli. Kdo bi prešel šolarje in šolarke, katerim je tovarišica Minka dajala iz svoje bogate zakladnice znanje ter jih vzgajala z vso ljubeznijo in poirtvovalnostjo za njihovo prihodnost? Vse svoje sposobnosti, s katerimi jo je narava bogato obdarila, je uporabljala za učne in vzgojne cilje. In takšna je bila tovarišica Perkova vsa leta in je še danes? Vselej se je zavedala odgovornosti poklica, katerega se je oprljala z vso ljubeznijo. Vedno je bila in je še danes živ vzgled svojim stanovskim tovarišem in tovarišicam.

Kot napredna prosvetna delavka je poleg poklicnega dela vestno in zavestno opravljala še razne funkcije v družbenih organizacijah. V stari Jugoslaviji je pri Sokolu našla dovolj dela v ljudsko prosvetnih panogah: dramatični, knjižnični, predavanjskih itd. Po osvoboditvi je aktivna v vseh organizacijah, kjerkoli čuti, da je njena pomoč potrebna. Kotliko lepših prizorov je napisala za razne proslave in akademije, koliko vaj je imela z našimi mladimi igralci, deklaratorji itd. S kako vnemo opravlja funkcijo tajnice Društva prijateljev mladine! Se in še bi lahko pisali o njeni vsestranski prizadevnosti za dvig (izobrazbe naših delovnih ljudi, vendar bi kljub temu ne mogli zajeti vse njeno udeleževanje.

Ob prazniku naših borbenih žena ji čestitamo in želimo, da bi čila in vedrega duha, kakor je, še dolgo leta tako ugodno opravljala svoje solsko in izvenšolsko delo.

»Se bi se rade učile!...«

Tako so povedale tečajnice na zakuski, ki so jo priredile ob zaključku gospodinjinskega tečaja v Dol. Toplicah. 36 jih je v dveh skupinah obiskovalo večtedenski tečaj, ki je bil v različnih delovnih skupinah. Tečajnicam sta nudili izobrazbo tov. Stefka Vidmar in tov. Milka Češarek z okrajnega zaledja.

Lenin po revoluciji sovjetskim delavkam

Brhke tečajnice iz Toplic pozdravljajo vse bralce in bralke našega lista!

Čedalje več zaposlenih žensk

Sredi marca bo Centralni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije razpravljal o družbenem položaju žensk pri nas. — Iz leta v leto narašča število žensk v delovnem razmerju; nazadnje pa je v letih 1950 do 1952. Nekaj podatkov o zaposlenosti žena (brez kmetičstva):

1939	197.738
1940	199.236
1949	465.166
1950	434.222
1951	375.166
1954	339.019
1956	386.645
1957	519.000

LEPI USPEHI IN NAČRTI ČRNOMALJSKIH ZADRUŽNIC

Dne 21. februarja so imele svoj občni zbor zadrudnice kmetijske zadrude Črnomelj. Ze udeležba — 70 žena — pričela, da se kmečka žena — proizvajalka zanima za gospodarstvo in napredek vasi. Na zboru so bili tudi zastopniki družbenih organizacij, KZ in okrajne zadrudne zveze. Poročilo je pokazalo, da so zadrudnice lanj zapolnile svoje naloge in dosegle pri tem tudi nekaj uspehov. Splošno izobraževalnih tečajev in predavanj se je udeležilo preko 290 kmečkih žena in deklet.

Zene so sprejele na zboru nova pravila in p-an dela za leto 1957. Letos bodo zadrudnice posvečile vso pažnjo proizvodnim nalogam. Prebrile in higijensko si bodo uredile kurčnice in svinjake. Zadrudnice iz Zorenc so naročile stajarske piščance in se obvezale, da bo pri njih rejstvo središče. V ta namen je bilo na tem področju že strokovno predavanje. Zene iz Vojne vasi se zanimajo za valilna jajca teh kokoši.

Zadrudnice bodo z zadrugo sklenile pogodbo za oddajo praštev. Ko bo Kmet. proizvajalna zveza pričela posloovati, bodo skrbele za čimvečjo količino čistega in svežega mleka. Posebno skrb bodo posvečile higijenski in ekonomski ureditvi kmečkih domov.

Da bo letos pridelane čimveč zelenjave, jo bodo žene obdelovale s »Krt« orodjem, ki ga bodo naročile pri svoji kmetijski zadrugi. Skrbele bodo, da bo zelenjave dovolj za lastno uporabo in za trg.

Na 7 sektorjih bodo v mesecu marcu postavile vaške kročke zadrudnic in preko njih uresničevale svoje naloge.

Čepljene divjake češenj bodo žene presadile na svoje domove, da bo tega sadja čimveč za naše mačke in za domači trg. Sadike češenj so na razpolago vsem zadrudnikom v sektorju Črnomelj.

Izvolile so nov odbor in pritegnile k sodelovanju mlade zadrudnice. Zavedajo se, da je le v naprednem gospodarjenju zadržana blaginja.

Na Puščavi pri Mokrionogu živi s svojim možem 65-letna MARIJA MILAVEC. Ze leta 1941, takoj po vdoru okupatorja, se je z možem in štirimi sinovi vključila v OF. Njen moči in trije sinovi so bili borci Brežiške partizanske čete takoj od june ustanovite. Toda ze novembra 1941 so vsi trije sinovi padli kot žrtve nemških osvajalcev.

Tovarišica Milavčeva je tudi ves čas po osvoboditvi znana kot dobra in zavedna aktivistka, ki je zlasti za organizacijo zavednih žena mnogo storila. Se danes je na moč aktivna in opravlja z vneto razno odgovorne dolžnosti v SZDL, ženskih organizacijah pri Zvezi borcev, Rdečem križu in Društvu prijateljev mladine.

Ob dnevu naših borbenih žena ji čestitamo k njenemu vtrajnemu in poirtvovalnemu delu in ji želimo še mnogo uspehov in krepkega zdravja!

Mati treh padlih partizanov — prvoborcev

Na Puščavi pri Mokrionogu živi s svojim možem 65-letna MARIJA MILAVEC. Ze leta 1941, takoj po vdoru okupatorja, se je z možem in štirimi sinovi vključila v OF. Njen moči in trije sinovi so bili borci Brežiške partizanske čete takoj od june ustanovite. Toda ze novembra 1941 so vsi trije sinovi padli kot žrtve nemških osvajalcev.

Tovarišica Milavčeva je tudi ves čas po osvoboditvi znana kot dobra in zavedna aktivistka, ki je zlasti za organizacijo zavednih žena mnogo storila. Se danes je na moč aktivna in opravlja z vneto razno odgovorne dolžnosti v SZDL, ženskih organizacijah pri Zvezi borcev, Rdečem križu in Društvu prijateljev mladine.

Ob dnevu naših borbenih žena ji čestitamo k njenemu vtrajnemu in poirtvovalnemu delu in ji želimo še mnogo uspehov in krepkega zdravja!

AKADEMIJE V POČASTITEV MEDNARODNEGA DNEVA BORBENIH ŽENA

Nočoj ob 20. uri bo v Domu ljudske prosvete v Novem mestu slavnostna akademija v počastitev 8. marca. Po nagovoru bodo nastopili: vajeniški pevski zbor, mešana zborica iz Smihela in Bršljina, moški zbor PD Dušan Jereb in društveni orkester. Občinski odbor Socialistične zveze vabi k udeležbi!

Vsi terenski odbori SZDL bodo poleg tega priredili terenske proslave, po katerih bodo pogostili žene. V Bršljini bo priredila Svoboda slavnostno akademijo prav tako v nedeljo, 10. marca, ob 16. uri v zadrudnem domu.

V ostalih krajih bodo akademije in prireditve razglašene na običajen način.

ČESTITKE ZA PRAZNIK ŽENA

Blizu se 8. marec — Dan borbenih žena. Na ta dan bodo naše matere in žene osveščile spomin na težke dneve, ki so jih preživele za časa okupacije. V skupnih naporih za osvoboditev so se žene neustrašno borile in neštete so bile mučene.

8. marec bomo tudi mi mladi fantje, ki čuvamo težko priborjeno svobodo kot vojaki JLA, svečano praznovali. K prazniku žena čestitamo vsem ženam hvaležni sinovi in jim želimo še mnogo uspehov pri izgradnji socializma. Obljubljamo jim, da bomo zvesto čuvali naše meje in domovino, za katero so toliko žrtvovali!

Marijan Jazbinšek
V. P. 5258
Smederevska Palanka.

Metliške zadrudnice za napredek

V Metliki je bilo 24. februarja zborovanje žena-zadrudnic pri KZ v Metliki. Udeležilo se ga je 32 žena in razpravljale so o vseh prečih vprašanjih kmetijske proizvodnje in gospodinjstva na vasi. Zene so se pogovorile, da se bodo poslej prizadevneje udeleževale v organizaciji zveze zadrudnic in tako pomagale pri napredku vasi. Zlasti so se zanimale za razna sredstva protivolskim in vrtim škodljivcem, o zamenjavi semenskega krompirja, škropljenju sadnega drevja, vinogradov, o učinku novega škropiva ter o raznih kreditih za gradnjo gnojšč, za nabavo umetnih gnojil itd. Izvolile so nov odbor in delegatke za odbor zveze zadrudnic.

KAJ JIM BOMO JUTRI SKUHALE?

Pozdrav zavednim ženam iz Dragomilje vasi

Dragomiljčanke so imele izza dni, ko je bila ustanovljena prva belokranjska partizanska skupina, že polne roke dela. To najboljše vedo partizanski borci. Marsikatero noč so prečule v skrbeh, ali bodo lahko pravočasno poslale partizanom hrano, kaj jim bodo skuhale prihodnji dan in če ne bodo prišli še to noč Italijani in spremenili vas v eno samo razvalino.

Bile so priljubljene partizanske manice. Ko je bila ta ali ona v najlepšem snu, jo je zdrnilo krkanje: »Prišli so! Imaš kaj jesti? Daj hitro! Mudi se! Mnogokrat so skupno z dekleti odšle a polnimi košarami in jerbasi proti bližnjemu gozdu. Krštimčeva je prišla k Škofovi ali Južnova h Kramaričevi:

»Kaj jim bomo jutri skuhale? V Kostanevju jih je sedem. Povej še Starihovi in Tečokavi, jaz pa povem še ostalim! Ti, Mina, pa povej dekletom, naj zberejo nekaj masti, moke in krompirja.«

Da, tako je bilo nešteto krat. Zelo navdušena je bila Južnova mati, mati narodnega heroja Martina Južne, saj je bil med temi sedmimi borci tudi njen sin Martin. Ko so italijanski šarometi še observali okolice iz Metlike pozno v noč in ko so krogite italijanskih topov še svigale iznad vasi, padale v vas in krog nje, so imele Dragomiljčanke že svojo organizacijo AFŽ in praznovali 8. marec — Dan žena. Pozno v noč so imele sestanke in razpravljale o tem, kako bodo pomagale partizanom, kje in kako bodo dobile zanje hrano in podobno.

Prav je, da se dragomiljskih žena, ki so doprinele lep delež v NOB, spomnimo tudi danes, ko še enajstič svobodno praznujemo 8. marec.

J. S.

Skupina deklet tečajnic kmetijsko-gospodarske šole v Mirni peči z učiteljico Jožo Florjančičevo pozdravlja domače in vse prijatelje

Vsak teden objavlja DOLENJSKI LIST novice iz vseh krajev Dolenjske, zato ga čimprej naročite sinu ali nečaku, ki je pri vojaki! Bolj ga ne boste mogli razveseliti, kot z vsakotodenskim »pismom« iz domačih krajev!

Družbeni plan in proračun okraja Novo mesto za 1957 sta usmerjena predvsem v

utrditev naših občin

Zadruga v Kostanjevici najmočnejši gospodarski činitelj

(Nadaljevanje s 1. strani)
Vedevamo povečanje v industriji (posledica uvedbe novih kapacitet, obojstran proizvodnje novih artiklov, povečanje stonosti dela in upoštevane rezerv v podjetjih, ki doslej še niso bila izkoriščena). Večji porast predvidevamo tudi v gradbeništvu zaradi večjih razpoložljivih sredstev za gradnje, zlasti za stanovanja in komunale ureditve.

V primerjavi z narodnim dohodkom bo porast takle:
leta 1955 indeks 100
leta 1956 indeks 103
leta 1957 indeks 117

Če primerjamo predvideni porast za leto 1957 z lanskim letom, znaša indeks 114. Primerjava izračuna družbene proizvoda na enega prebivalca v letih 1955, 1956 in 1957 nam da takle indeks povečanja:

1956	indeks 101
1955	indeks 116
1957	indeks 118

Pri tem je treba pripomniti, da dosegamo komaj 40 odstotkov republiškega povprečja na enega prebivalca, kar nam še vedno priča o gospodarski nerazvitosti okraja.

3. KAKŠEN JE ODNOS MED PREDVIDENIM ŠTEVILOM NOVO-ZAPOSLJENIH LJUDI V PROIZVODNI V PRIMERJAVI S PLANIRANO VEČJO PROIZVODNJO?

Primerjava zaposlene delovne sile v splošno družbenem sektorju nam kaže stedeče razmerje:

Leta 1955 smo imeli v okraju zaposlenih 7.381 ljudi, lani 7.250, letos pa jih bo 7.608. Primerjava med letom 1956 in 1955 nam kaže indeks 98, primerjava med letom 1957 in 1955 indeks 103, letošnja primerjava z lanskim pa indeks 105. Če torej računamo, da bomo letos v okraju v splošno družbenem sektorju na novo zaposlili za 5 odstotkov več ljudi, pri tem pa bomo družbeni proizvod dvignili za 13 odstotkov, nam to kaže dvig storilnosti za 8 odstotkov. To je pa močan činitelj v letošnjem okrajnem družbenem planu.

Tu niso všteta podjetja, ki imajo sedeže vodstev izven okraja in jih planira republika (PTT in ZTP).

4. S KAKŠNIMI SREDSTVI BODO PREDVIDOMA RAZPOLAGALA OBČINE ZA SVOJE INVEŠTIČIJE?

Občinski stanovanjski skladi so imeli lani 155 milijonov dinarjev, letos naj bi pa znašali 164 milijonov. V investicijskih skladih so imeli lani občine 58 milijonov, letos bodo imele pa 58 milijonov, od tega za pospeševanje gospodarstva na vsi 31 milijonov. Občinski cestni skladi bodo lani in letos približno enaki in znašajo okoli 9 milijonov dinarjev.

To so seveda le sredstva namenskih skladov. K njim je treba pršteati še proračunska sredstva za komunale graditve, ki bodo pa letos veliko večja od lanskih.

5. ALI NAM LAHKO POVEŠTE SE KAJ O UPORABI SKLADOV V LETU 1957?

Teško je že danes govoriti o uporabi skladov v letošnjem letu, ker je njihova uporaba odvisna od priprav investicijskih programov. Nekaj teh programov je že izdelanih, so pa predvsem industrijsko-obrtnega značaja. Za investicijske programe v kmetijstvu bi morali zlasti vključiti kmetijske zadruge, da bi te programe v skladu s svojimi ureditvenimi načrti čimprej izdelali. Za kmetijstvo, zlasti za gradnjo vodovodov, kanalizacij, za elektrifikacijo, zdravstvene objekte in za šolsko opremo. Za gozdna komunikacijska dela bo po občinah porabljenih približno 45 milijonov dinarjev.

Kje se bodo ti objekti gradili, bi bilo pa preuranjeno govoriti. To je še stvar razprave okrajnih in občinskih svetov ter ljudskih odborov.

uporabljal predvsem za graditve že v prejšnjih letih začeti objektov, manj pa za kmetijske napredek. Zato pa je leto 1957 predvideno kot začetek načrtna obnove našega kmetijstva, pri čemer bomo vsilskladili sredstva in načrte občinskih, okrajnih in zadruginskih skladov.

6. KAJ IN KJE NAJ BI SE PO OSNUTKU DRUŽBENEGA PLANA V OKRAJU LETOS GRADIL?

Sredstva za komunale graditve bodo trošena predvsem za gradnjo in adaptacije šol, za gradnjo vodovodov, kanalizacij, za elektrifikacijo, zdravstvene objekte in za šolsko opremo. Za gozdna komunikacijska dela bo po občinah porabljenih približno 45 milijonov dinarjev.

Kje se bodo ti objekti gradili, bi bilo pa preuranjeno govoriti. To je še stvar razprave okrajnih in občinskih svetov ter ljudskih odborov.

V nedeljo 24. februarja je bil občni zbor kmetijske zadruge v Kostanjevici na Krki, katerega sta se poleg več kot 250 gospodarjev udeležila tudi tovariš predsednik Frane Pirkovič in tov. Kapl. Zadruga je poročala o delu preteklega leta in nakazala nove smernice. Kmetijska zadruga v Kostanjevici je trenutno najmočnejši in najzanesljivejši gospodarski faktor v občini, zlasti še, ker se po izjavi republiške revizije uvršča med najboljše dolenske zadruge. Isto je v svojem govoru poudaril tudi predsednik Pirkovič.

Zadruga je namreč v preteklem letu dosegla nekaj izredno lepih rezultatov. Promet je dvignila od predvidenih 77 milijonov na 125 milijonov, kar pomeni, da je svoj načrt presegla za preko 40 milijonov. Razumljivo je, da so se tudi datjave občini dvignile in to več kot za milijon dinarjev, kar je eden od članov, sicer neopravičeno, tudi kritiziral. Ta višek je

namreč rešil položaj, v katerem je bil občinski proračun, kajti fluorografiranje je odkrilo večje število tuberkuloznih obolenj, ki so povzročila občini nove izdatke, ki so znašali še več kot milijon dinarjev. Potemtakem je bila morda prav KZ tista, ki je opravila to humano delo, ki je preko občine poskrbela, da se tem ljudem nudi čimprejšnja zdravniška pomoč.

Kmetijska zadruga v Kostanjevici ima zdaj vključene 403 gospodarje. Iz dobička bodo še vnaprej naročili za svoje članstvo revijo Naša vas in Kmetijski glas.

Na občnem zboru so sprejeli tudi nekaj načrtov, med katerimi je najpomembnejši ta, da

bodo sistematično zasadili in uredili okoli 40 hektarov površine. Zasadili bodo več kot 3000 sadnih dreves, kjer bo mogoče pridelati na desetine vagonov sadja in izkupiti več milijonov dinarjev. V načrtu imajo tudi melioracije in obnovo gnojilnih jam, asanacijo hlevov, asanacijo sadovnjakov v vasi Zaboršt itd.

Kot posebno pereč problem se je pred zadrugniki postavilo vprašanje mlina. Člani so enoglasno sklenili, da je treba v najkrajšem času postaviti mlin na kostanjevski področje. Mnogi gospodarji morajo zdaj voziti svoje žito celo v Bregano in Samobor.

Jubilej partizanskega mlinarja

Na Primostku pri Metliki je v krogu svoje družine slavil svoj 80. rojstni dan mlinar in posestnik Ciril Trček. Znan je kot dober in napreden gospodar. Njegov mlin z idilično

okolice je bil med NOB zatočišče mnogih borec in aktivistov, njegov dom je bil vedno na stežaj odprt vsem, ki so bili potrebni pomoči. Mnoge enote, ranjenci, bolniki in odgovorni

Takole so volili v nedeljo, 24. februarja v Grčvrhu pri Mirni peč nov vaški odbor SZDL

Šentruperčani na pravi poti

Lep obračun dela šentruperške kmetijske zadruge

Ob veliki udeležbi članstva so minulo nedeljo imeli v zadrugni dvorani v Šentruperju letni občni zbor kmetijske zadruge, ki je prav gotovo ena izmed najboljših v našem okraju.

Vsak, ki je občnemu zboru prisostvoval, mora priznati, da je malo zborov, ki bi bili tako lepo pripravljani in izpeljani. Odlično sestavljena poročila, ki so jih podali tako upravni odbor kakor vsi odseki, so jasno in v razumljivi besedi pokazala vsakomur, da je KZ v Šentruperju na pravi poti, da se zaveda svojih nalog v socialistični družbi in da je v svojem dosežanem delu in prizadevanju dosegla že presenetljivo lepe uspehe.

Vsi odseki brez izjeme so bili delavni in vsi lahko pokažejo na uspehe svojega truda. Naj omenimo tu le bežno samo nekatere:

Zivinarski odsek se je uspešno boril proti vsem pomislekom in dosegel lepe uspehe pri umetnem osamljenju. Zanimanje med kmeti raste in sklenili so, da bo odsej osemenjevanje v Šentruperju vsak teden. Izredno lep na-

predek so dosegli kmetje, ki so se ravnali po navodilih živilno-raziskovalnega odseka, kar je znatno znatno dvignilo, v enem primeru pa je dosegla celo preko 4000 litrov. Uspešna in neprestana borba se je razvijala proti melioracijskemu delu, saj je bilo okuženo že čez 80% živine. Veliko pozornost posveča ta odsek tudi čistim pasmam, zato vestno in natančno vodi rodovnik. Omenimo naj tudi, da gradi KZ novo mlekarnico s hladilnico in predelovalnico mesa. Dela grede že h koncu.

Presenečeni so bili ob lepih uspehih kmetovalci, ki so se na poizkusnih parcelah točno ravnali po navodilih semenskega odseka. Njihov prihodek, poizkusnih kultur je bil tolikšen, da bodo letoš imeli nedvomno že veliko posameznicev.

Sadjarški odsek je izvedel uspešne poizkuse z novo vrsto plemenitih orehrov, ki jim tukajšnje podnebje izredno ugaja. Večina kmetov je se sprevidela pomen in korist sistematičnega čiščenja in skropljenja sadnega drevja, zato je zadruga molarna sadna škropilnica stalno na delu, poleg tega pa ima več kmetov ročne škropilnice, ki so tudi dobro izkoriščene.

Strojni odsek je tudi napredoval. Nabavil je 30 doz za motorne prikolice, kar je znatno povečalo nabavnih sredstev prispevala KZ, da bo na ta način olajšala vsakovrstna dela mnogim svojim članom. V načrtu ima tudi nabavo nove mlatilnice z vsemi približki in priključki.

Cebelarški odsek se je neumorno trudil, da se izboljšajo naša ajdova pasišča. Dosegel je že nekaj uspehov, treba pa bo še precej truda, da bodo kmetje na splošno zavrgli zelo slabo zeleno ajdo, od katere tudi rejci čebel ničesar nimajo, in da bodo sejali črno ajdo, ki je kvalitetna in ki tudi za čebele mnogo pomeni. Odsek je oskrbel svojim članom potrebne količine sladkorja po znižani ceni za krmiljenje čebel.

Izvrstno poročilo je podal tudi odbor zveze zadrug. Spoznali smo, da so žene — zadrugne storišče mnogo za izboljšanje pridelave, pridelave, za hitrejšo ureditev domačij, za zdrav prehrano ip. V načrtu imajo tudi poučne izlete in pritegnitev vseh žena v svoj krog.

Knjižigovodsko poročilo je bilo izbrano in razumljivo. Vidi se, da je to delo v rokah sposobnega človeka.

Z ozirom na bogata in vzorno sestavljena poročila pa je bila razprava, ki jim je sledila, dokaj skromna in nenaečna. Je še precej posameznikov, ki no-

čejo videti občnega napredka celote, kadar jih osebno žali kakalenost. Stavljeneh je pa vendar bilo nekaj dobrih predlogov, kakor pobuda za izsuševanje terena ob potoku Bistrica in njegovih pritokih, s čimer bi se znatno omejila nadležna meljavost, ki ima svoj izvor v zamočvirjenih travnikih. Govorilo so tudi o graditvi moderne sušilnice na Mirni, ki bo imela velik vpliv na razvoj kmetijstva tudi na šentruperškem področju.

Ob zaključku so izvolili na tajnih volitvah nov odbor KZ.

Same volitve pa bi bile bolj demokratične, če bi kandidate postavljali zadrugniki sami in ne volilna komisija, čeprav je ta sicer postavila 21 kandidatov, od katerih so jih 13 izvolili v novi odbor. Zelo pogrešamo v njem nekaj mlajših ljudi, ki jih je treba polagoma uvajati v vodstveno delo. Izvoljeni odbor je sestavljen sedaj iz samih starejših močnih kmetov, prepričani pa smo, da bodo razumeli naš socialistični razvoj in vodili kmetijsko zadrugo v Šentruperju tako, da bodo imeli veliko neposredno komat od nje tudi mali in srednji kmetje.

Zatohla kmečka soba

— šola na Selih pri Hinjah

Preteklo soboto se je 30. skupina učiteljev zbrala na Selih pri Hinjah. Dan je bil lep, sončen in človeka je stisnilo pri srcu, ko je videl kako se šolski otroci stiskajo v mrzli, zatohli kmečki sobi z

majhnimi okni. To je namreč šola. Kraj, kjer se za življenje pripravlja 75 otrok s Sel in bližnjih vasi. Tu je šola že od leta 1910. Dve mladi učiteljici skušata napraviti otrokom čim prijetnejši dom v

VLADO LAMUT: KMEČKA ŽENA — Obliškite razstavo akadem. slikarja Vlada Lamuta v veži Študijske knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu!

funkcionarji so vedno našli tam topel sprejem. Zlasti so bili deležni gostoljubja rekonvalescenti in ranjenci, ki so čakali na odvoz z letalom v zdravniško bolnico v Barju. Tam je bil kot ranjenec tudi narodni heroj Franc Kočever-Ciril, predno je bil odpeljan na zdravljenje. Tudi tov. Tito Kraigher je bil tam, predno je odšel na Turjak, kjer je umrl mučeniško smrti. Več predmetov in literatur — zapuščenih znanjih in neznanj borec, ki so jih pustili na Primostku, hrani Belokranjski muzej. Prebivalcev mlina ob Lahinji se bo spominjala tudi zgodovina naše borbe. Cirilu Trčku pa želimo vsi še mnogo let zdravja in uspehov.

Aktiv mladih zadrugnikov ustanovljen tudi v Dol. Toplicah

Spoznali bi radi sodobno in uspešno gospodarjenje v kmetijstvu! Tako želijo mladinci in mladnice v mnogih vash in ustanavljajo pri kmetijskih zadrugah aktivne mladih zadrugnikov. Tudi zadrugniki KZ v Dolenjskih Toplicah hočejo omogočiti mladini potrebno izobrazbo. Zato so se 26. februarja zbrali sinovi in hčerke gospodarjev iz Toplice in okolice na ustanovni občni zbor aktivna. Prišlo jih je 60. Kmetijski tehnik tov. Kure jim je razložil pomen take organizacije in vsebino dela, ki jih čaka. Zbora se je udeležil tudi predsednik okrajne zadrugne zveze Viktor Zupančič, ki je pozdravil mladino, predsednik zadruge Jože Felko je pa prav tako želel fantom in dekletom uspehov v aktivu.

Poleg organizacijskih vprašanj društva so se zbrani učitelji seznanjali z bližnjo reorganizacijo šol, z uredbo osemletk. V delu je nekakšna anketa, ki naj bi pokazala, kje so v resnici pogoji za ustanovitev osemletnih šol. Za sedaj bi imeli take pogoje v Zuzemberku, na Dvoru in morda v Prevalah, če bi se tja vključili višji oddelki sosednjih nižje organiziranih šol. Sporazumeti se bo treba o ukinutvi nekaterih manjših šol ali vsaj nekaterih oddelkov na teh šolah. Problem bi bil mnogo lažji, če bi teren ne bil tako raztegnjen in če bi imeli primerna pota in ceste.

Marija Korbar

Dopisujte v Dolenjski list!

V vsako hišo na Dolenjskem DOLENJSKI LIST!

Nobenega dolenskega gospodarstva brez DOLENJSKEGA LISTA!

Dolenjski stenografi in strojepisci!

V vseh večjih mestih Slovenije so poklicni daktilografi, strojepisci in stenografi že organizirani v samostojnih društvih in klubih. Društva skrbijo za nadaljnjo vzgojo in tehnično izpopolnjevanje strojepisc in stenografov, prireajo dopolnilna in začetniške tečaje za stenografijo in strojepisje ter so skratka velika pomoč za izobraževanje teh kadrov. Nedavnega tekmovanja najboljših strojepiscev Slovenije v Ljubljani se je iz novomeškega okraja udeležila samo ena tovarilnica, prav gotovo je pa na Dolenjskem več sposobnih tovarilnic in tovarilnic, ki bi lahko kandidirali za udeležbo na

republiškem prvenstvu. Skupina stenografov in strojepisc v Novem mestu daje s tem pobudo za ustanovitev novega društva stenografov in strojepiscev v Novem mestu in samostojnega kluba v Črnomlju. Da bi lahko iniciativni odbor začel delati, vabi vse daktilografe, strojepisce in stenografe iz ustanov, uradov, zavodov in podjetij v okraju, da pošljejo kratko prijavo za vstop v novo društvo (ime in priimek, naslov, kjer je zaposlen). Prijave pošiljite na naslov: Sonja Mišjak, ObLO Novo mesto. Interesente prosimo, da bi poslali prijavo vsaj do 21. marca 1957.

MATURANTOM za nasvet in v pomislek

2

Studij na prirodoslovno-matematično-filozofski fakulteti traja po učnem načrtu 3 semestra (4 leta), dejansko pa se delo zaradi diplomskega izpita podaljša še vsaj za 1 semester.

2. Pravno-ekonomski fakulteta (Trg revolucije št. 1, Ekonomski oddelek, Gregorčičeva 27) ima dva oddelka:

a) pravni in ekonomski. Diplomanti pravnega oddelka dobe naslov diplomirane pravne praktna, diplomanti ekonomskega oddelka pa akademsko stopnjo diplomirane ekonomista.

Diplomirani pravniki imajo možnost zaposlitve v različnih strokah: na sodiščih, v javnem tožilstvu, javnem pravobranilstvu, advokaturi, v pravnem referatu različnih podjetij in ustanov ter zadrug. Diplomirani pravnik lahko dela v zdravstvu, prosveti, na ljudskih oborih ipd. Danes imamo veliko pomanjkanje pravnikov, prav to, ki pa je tudi veliko možnosti za zaposlitev ekonomistov. Ekonomisti čaka mnogo dela na okrajnih ljudskih oborih, v centralnih republikih in zveznih ustanovah, statističnih uradih, bankah, trgovskih podjetjih, tovarnah, kombinatih ipd. Diplomirani ekonomisti se lahko zaposlijo kot direktni referenti - analitičarji, referenti za nabavo predmetov, referenti za prodajo predmetov, referenti za uvoz, referenti za izvoz, referenti za skladišča itd.

Studij na pravno-ekonomski fakulteti traja 3 semestra.

3. Tehnična fakulteta (Ulica Tomca Tomičiča 12) vsega inženirje za razne stroke. Ima sledeče oddelke:

a) oddelek za arhitekturo. Absolventi so inž. arhitekti.

b) oddelek za elektrotehniko, ki ima odsek za šibki in odsek za jak toke.

Prve štiri semestre imajo vsi študenti enak program, usmeritve po odsekih se izvrši po 4. semestru.

Diplomanti dobijo naziv inženir elektrotehnike.

c) Oddelek za gradbeništvo in geodezijo. Ta oddelek ima odsek za gradbeništvo in odsek za geodezijo.

Diplomanti so inženirji gradbeništva in inženirji geodezije. Geodezi imajo od 1. semestra poseben učni program. Gradbeniki imajo v zadnjem letniku možnost usmeritve v hidrotehniko, promet ali konstrukcijo.

d) Oddelek za kemijo in fiziko ima odsek za kemijo in odsek za fiziko. Diplomanti so inženirji kemije (tehnologi) ali fiziki.

e) Oddelek za rudarstvo in metalurgijo ima odsek za rudarstvo in odsek za metalurgijo. Diplomanti so inženirji rudarstva in inženirji metalurgije.

f) Oddelek za strojništvo. Diplomanti so strojni inženirji.

Studij traja po učnem načrtu na tej fakulteti 10 semestrov, dejansko pa več.

Diplomirani študenti tehnične fakultete se lahko zaposlijo v različnih državni ustanovah, v posameznih zavodih, industrijskih laboratorijih, podjetjih itd. Obeti za zaposlitev diplomiranih tehnikov vseh oddelkov tehnične fakultete so danes zelo ugodi. Največje pa so potrebe po rudarskih, geodetskih, gradbenih in strojnih inženirjih.

Medicinska fakulteta (Vrazov trg 4). Ta fakulteta ima 3 oddelka:

a) oddelek za splošno medicino in oddelek za stomatologijo.

Diplomanti dobijo naziv doktor splošne medicine in doktor stomatologije (zobozdravniki). Studij na tej fakulteti traja po učnem programu 12 semestrov.

Diplomanti se kot zdravniki lahko posvetijo specializaciji v številnih ustanovah preventivne in kurativne medicine.

5. Fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterino (Krekov trg št. 1). Fakulteta ima tri oddelke: oddelek za agronomijo, oddelek za gozdarstvo in oddelek za veterino.

Studij na tej fakulteti traja po

učnem načrtu 3 semestrov, dejansko pa še semester ali dva več.

Inženirji agronomije se lahko zaposlijo v ustreznih ustanovah in podjetjih okrajnih, mestnih in občinskih kmetijskih posestev, v kmetijskih lekarnah, fitopatoloških postajah, ustanovah, za mlekarstvo, v kmečko-obdelovalnih zadrugah, v znanstvenih inštitutih in kot asistenti na fakulteti.

Inženirji gozdarstva imajo možnost zaposlitve v gozdni upravih in podjetjih (okrajnih, republikih in zveznih), v lesno-industrijskih podjetjih, znanstvenih inštitutih in kot asistenti na fakulteti.

Diplomanti veterinarske fakultete imajo možnost zaposlitve v različnih ustanovah: v veterinarskih postajah in ambulanzah, živilnoredskih zadrugah, v veterinarskih diagnostičnih in znanstveno-raziskovalnih ustanovah, v mesni in mlečni industriji, na kmetijskih posestevih, veterinarskih oddelkih higienskih zavodov, kot asistenti na veterinarski fakulteti in kot predavatelji na srednjih in nižjih veterinarskih šolah. Kakšne bodo možnosti za zaposlitev veterinarjev, še bodo diplomirali čez 5 let ali več, je težko reči. Za sedaj pa lahko rečemo, da nam veterinarjev vedno primanjkuje.

UNIVERZE V DRUGIH REPUBLIKAH

Abiturienti lahko študirajo tudi na univerzi v Zagrebu, Beogradu, Skoplju in Sarajevu. Nekateri na univerzi imajo še to ali ono fakulteto, ki je univerza v Ljubljani nima (n. pr. farmaceutsko ali geološko), druge pa imajo spet manj fakultet kot Ljubljana.

AKADEMIJE

1. Akademije za upodabljajočo umetnost, Ljubljana, Strossmayerjeva ul. 1.

Za sprejem na Akademijo za upodabljajočo umetnost se zahtevajo: splošna izpita, obsega preizkus znanja risanja, kiparstva ali grafike.

VEČ BLAGA, VEČ ZADOVOLJSTVA

(Prenos s 1. strani)

Kaj pripravljajo letos novega? Poleg iskanih moških bluz s kratkimi rokavi znamke »Sport« bodo dali na trg nekaj novih krojev v popolnoma novih vzorcih. Čeprav ima težave s pravočasno skrbno surovin s sodobnimi vzorci, ki jih zahteva trg, kupuje podjetje tkanine le doma. Premalo ima pa obratnih sredstev. Zlasti v mrtyi sezoni, od junija do avgusta, ima Industrija perila premalo kreditov, da bi lahko pravočasno začela z zimsko proizvodnjo. Tako je morala lani odkloniti izdelavo 60.000 kosov raznega perila, ker ni imela potrebnih kreditov. To pomeni — odkloniti vrednost 65 milijonov din proizvodnje!

Izdelkov in tako sodeluje pri dviganju življenjske ravni.

180.000 litrov pijač, ki jih pa Dolenjska najmanj pokupi...

»Letos bomo izdelali 300 hektolitrov malinova, 900 hektolitrov umetnih žganih pijač in 600 hektolitrov naravnih žganih pijač, poskusno bomo pa uvedli tudi nekatere nove sadne sokove« — poroča Destilacijski alkoholnih pijač iz Mirne.

Da podjetje lahko sproti prodaja vse izdelke in včasih niti ne more dohiti, tevači naročilo, če pač dovolj lepo spridevajo za kvaliteto mirenških izdelkov. Ima pa premalo prostora in sploh nobenih skladišč za sadje in embalažo. Jeseni je ležalo na dvorišču podjetja tudi do 20 vagonov jabolk brez strehe... Pomanjkljiva strojna oprema, ročno čiščenje in polnjenje steklenic, pomanjkanje pravih filtrov in pod. draži proizvodnjo, da ni še bolj uspešna.

»Prebivalci našega okraja naj bi bolj vneto kupovali naše blago, saj je prav Dolenjska med našimi najsišajšim kupci, medtem ko največ blaga odkupijo ostali, bolj oddaljeni kraji...« je zaključilo pismo iz Mirne. Je to mar življenje, da ne maramo

žganih pijač in malinova, ali skrit očitek, da smo bolj za cvček? — Bodi tako ali tako, vsaki smo uspehov mirenške destilacije, ki sproti prodaja vse, kar skuha in izdela...

15.000 parov čevljev iz Dolenjskih Toplic

Nad sto vrst raznih vzorcev in artiklov obsega proizvodnja industrije čevljev »BOR« v Dolenjskih Toplicah. Letos bodo topliški čevljarji izdelali 15.000 parov čevljev, od teh 10.000 parov raznih moških in ženskih čevljev, 2000 parov fantovskih, 2000 parov otroških čevljev in 1000 parov živanih gojzarjev.

S prodajo čevljev Topličanji nimajo nobenih skrbi. Vse prodajo proti, več, sliha pa tudi ne morejo zadovoljiti želja vseh kupecov. Bolj jih skrbe tu pa tam surovine, ki jih ne morejo dobiti v željeni izbiri. Do maja si bodo uredili nove delovne prostore. Ko bi imeli višji kredit, bi lahko naredili še več, tako pravijo; lani so obrnil kredit kar 14-krat, tako majhen je bil Dolenjskim potrošnikom želi »BOR«, da bi se prepričali o kvaliteti topliških čevljev z nakupom prvovrstnih ročnih izdelkov.

Prilagoditje si bomo ogledali načrte nekaterih ostalih podjetij.

To in ono iz Sentjerneja

1. februarja je odšel na novo službeno mesto zdravnik dr. Julij Saje, ki je nad šest let zdravlil naše bolnike. Za vsu skrb in poštrevanost delo mu je Sentjernejsko iskreno zahvaljujemo. Obenem pozdravljamo novega zdravnika dr. Borisa Gjurina. Tudi veterinar tovariš Alfred Trezn je prestopil v Novo mesto. Zamenjal ga je tovariš France Rumpert. Novemu zdravniku in veterinarju želimo, da bi se kmalu živjela v nove okolščine in se med nami — Dolenjci — dobro počutila.

Mizarsko podjetje **PODGORJE** je v okviru domače sindikalne podružnice organiziralo strokovna predavanja ob nedeljah. Prvo predavanje o strokovnem risanju načrtov in detajlov je imel direktor podjetja tovariš Anton Cvelbar. O higiensko-tehnični zaščiti v podjetju bodo predavali člani tozadevne komisije.

28. februarja se je pričel v gospodinjstvu šoli trindevni tečaj. Tov. Kapš iz okrajne zadružne zveze iz Novega mesta je udeležencem predaval o organizacijskih vprašanjih v smislu naprednega sadjarstva in vinogradništva. Zadnji dan tečaja je bilo na državnem posestvu Brezovica praktično obvezovanje sadnega drevoja pod strokovnim vodstvom ekipe Fakultete za agronomijo in Inštituta za sadjarstvo v Ljubljani.

V Domu prosvete je bilo prejšnji mesec poleg dvorane urejena soba, ki bo služila pevcevm za vaje, igralcem pa kot oblačilnica. Oder, ki je opremljen s krovnim zastorom in prav dobro razsvetljava, je dobil nov, zlat okvir, preurejen pa je tudi zastor. Dvorana in oder sta sedaj dobro urejena, kar bo zelo olajšalo delo komarčin igralcem in omogočilo, da bodo tudi pri nas gostovale kvalitetne igralске družine ali pa koncertni ansambli.

Dramska družina KUD »Brata Plenkovič« bo v Sentjerneju ponovila agro »Via maias« v četrtek 7. marca ob 20. uri zvečer. To je v Sentjerneju četrta in hkrati zadnja uprizoritev. Vstopnice so v predprodatji pri Lampetu.

Rožda na dolenskem šahovskem prestolu: Ing. Volk je zamenjal Silo

Zadnji smo na kratko poročali o poteku prvega dela šahovskega turnirja za prvenstvo Dolenjske v Koleču 20. do 23. februarja. Tokrat lahko postrzeemo s končnimi izidi, z letošnjo lestvico, z oceno turnirja in z različnimi zanimivostmi.

Ing. Slavko Volk je obdržal vodstvo

Kakor se je pričakovalo, je Ing. Volk po porazu Sila z Moharjem igral zelo previdno. To ni nič čudnega, saj je bil njegov cilj le držati korak s Silo in pridobiti prednost odzvoju. To mu je do zadnjega kroga popolnoma uspelo. Sila, ki je bil v prvi rundi, se je tudi sam lahko privoščil remije. V zadnjih petih krogih je kar striktratski podpisal premirje in sam enkrat zmago.

Kaže, da je Silo poraz z Moharjem zadnji, zato je nadaljeval zelo previdno. Do konca je še dvakrat zmagal in dvakrat remiziral, kar pa je bilo pre malo, da bi dohitel Ing. Volk. Nepričakovano final je pokazal Mohar, ki si je v zadnjih petih partijah nabral manj točk kot v pol točke. S tem deli 4. mesto s Koberlerjem, obenem pa je edini od drugokategorijskih igralcev normalno za I. kategorijo, ki je v prvi rundi igral popolnoma zasluzki. Koberler je poleg zmagovalca ostal edini neporažen na turnirju. Tu mu je precej pomagal sestra, saj je bil z Avcevom in Kaniškom v kategoriji II. Najboljši iz spodnjega dela tabele je Klemenc, ki je dokazal, da zasluži II. kategorijo, s pol točke manj pa mu sledi Kavčič z dvajsetimi točkami. Tu je imel levo precej smole, saj ni realiziral dobljene partije s Koberlerjem, v kateri je imel trdnjavo več. Naslednji mesec delita Malarčič in Koberler v prvem delu te sebori potrditi II. kategorijo, v drugem delu pa je presenetljivo popustil. Lisac, vseh strah in trepet vseh udeležencev, je bil tokrat kar preveč pomirljiv. Jaro, ki je bil v prvi rundi rep tabel, je bil najbolj med njimi. Jaro, ki je zbil tudi favoritom odščipniti »polovičke«.

Uradni vrstni red VI. prvenstva Dolenjske

I. Ing. Volk (Koč.) 5 točk (75%)
 II. Sila Mitja (N. m.) 5 in pol (70,8%)
 III.—IV. Mohar Karol (Koč.) in Koberler Ivan (Crn.) 4 točk (66,6%)
 V. Deljak Alojz (Koč.) 7 in pol, VI. Bartolj Jozef (N. m.) 7 točk, VII. Klemenc Boris (Crn.) 5 in pol, VIII. Kavčič Milan (iv. gorica) 5 točk, IX.—X. Lisac Matija (Koč.) in Malarčič Tone (Crn.) 4 in pol, XI. Jaro Aferdo (Koč.) 4 točke, XII. Avcevo Ferdo (N. m.) 3 in pol, XIII. Zvezelnik (Koč.) 3 točke.

Kako so igrali?

Na zaključni svečanosti, ki ji je prisostvoval tudi zastopnik pokrovitelja turnirja sekretar OK ZKS tov. Klarič Jože, je po stari tradiciji dal oceno turnirja in udeležencev zmagovalec Ing. Volk Slavko. Njegove ocene so zelo objektivne, zato se bomo tudi mi naslanjali nanje.

Zmagovalec je igral zelo dobro in je zaslužil prvo mesto, eno enkrat je bil v kritičnem položaju.

Tri kratke iz Birčne vasi

Teoretični pouk na kmetijsko-gospodarski šoli se bliža zaključku, sedaj pa bo še nekaj praktičnega pouka, zlasti v sadjarstvu. V šolo se je vpisalo 23 deklet in fantov, vendar niso vsi redno prihajali k pouku. Med najbolj discipliniranimi učenci so Ana Jenko, ki v petnajstih tednih ni nikoli manjkala, Cveta Zagar je manjkala samo enkrat, zelo redno je prihajala Smajdžkova s Podljudbna, Počrnova Slavka, Lesjakov France in še nekateri.

Učenci povedo, da so se v šoli že dosedaj veliko naučili. Dekleta so zadovoljna s poukom slovenščine in računstva, fantje pa trdijo, da je bil pouk iz živinoreje prav tako zelo koristen kot vse ostalo. Dekleta, ki so enkrat, zelo redno je prihajala Smajdžkova s Podljudbna, Počrnova Slavka, Lesjakov France in še nekateri.

FRANCU FABJANU v slovo

Hudo me je zadelo nepričakovana novica, da te ne bom več videl. Nenadna smrt te je iztrgala iz naše srede, ko tega ni nihče mislil.

Res je. Se dan pred tvojo smrtjo spa se dogovorila, da bova skupaj potovala v Novo mesto na obisk k svojim otrokom. Objubil si, da boš prišel v Crnomelj, pa češ Tančova gora. Ni te bilo. Domov grede sem šele zvedel, zakaj ne. Nezgodna smrt te je pobrala.

Bila sva tovariša od mladosti. Ko je okupator leta 1941 zasedel našo domovino, sva prislegla, da se bova borila proti fašizmu, dokler ne izgine z naše zemlje. Nisva mogla veliko napraviti. Med prvimi si bil v naši občini aretirani tudi ti. Italijanski fašisti so te odgnali v zapore, mučili in trpinčili, končno pa poslali na Liparske otoke z drugimi zavladnimi Slovinci. Vred. Z begom si se rešil šele po kapitu-

Zahvala

Upravi Dolenjskega lista! 25. februarja 1957 sem od Državnega zavarovalnega zavoda v Novem mestu prejel po pošti 4.000 dinarjev kot naročnik Dolenjskega lista. To je bila nezgodna zavarovalnina zaradi posledic, ki sem jih dobil na koleni desne noge, ko sem 2. junija 1936 padel s kolesom v Ljubljani.

Za prejeto zavarovalnino se vam lepo zahvalim in bom vsakomur lahko dokazal, da zavarovalnina te vrste ni le obljuba na papirju, temveč da se vsakomur prizna in izplača, kadar je naročnik Vašega lista.

Ludvik Gašperič, Sodražica 73

Tri kratke iz Birčne vasi

teh je 13, so medtem napravile še posebej tudi gospodinjstvi tečaj. Večina učencev se je udeležila poučnega obiska v veterinarski bolnišnici v Ljubljani in v tovarni močnih krmil. Čudili so se lepi živini, zelo jih je zanimala razlaga vodje bolnišnice o pojavih bolezni in načinu zdravljenja. V tovarni močnih krmil jih je najbolj presenetila mehanizacija obrata in pa to, da v tovarni ne gre v nič niti najmanjši odpadki, pač pa vse izkoristijo za visoko, kakovostno krmo. Želijo, da bi lahko obiskali še več takih kmetijskih obratov.

FRANCU FABJANU v slovo

Hudo me je zadelo nepričakovana novica, da te ne bom več videl. Nenadna smrt te je iztrgala iz naše srede, ko tega ni nihče mislil.

Res je. Se dan pred tvojo smrtjo spa se dogovorila, da bova skupaj potovala v Novo mesto na obisk k svojim otrokom. Objubil si, da boš prišel v Crnomelj, pa češ Tančova gora. Ni te bilo. Domov grede sem šele zvedel, zakaj ne. Nezgodna smrt te je pobrala.

Bila sva tovariša od mladosti. Ko je okupator leta 1941 zasedel našo domovino, sva prislegla, da se bova borila proti fašizmu, dokler ne izgine z naše zemlje. Nisva mogla veliko napraviti. Med prvimi si bil v naši občini aretirani tudi ti. Italijanski fašisti so te odgnali v zapore, mučili in trpinčili, končno pa poslali na Liparske otoke z drugimi zavladnimi Slovinci. Vred. Z begom si se rešil šele po kapitu-

Ing. Volk je zamenjal Silo

Zadnji smo na kratko poročali o poteku prvega dela šahovskega turnirja za prvenstvo Dolenjske v Koleču 20. do 23. februarja. Tokrat lahko postrzeemo s končnimi izidi, z letošnjo lestvico, z oceno turnirja in z različnimi zanimivostmi.

Ing. Slavko Volk je obdržal vodstvo

Kakor se je pričakovalo, je Ing. Volk po porazu Sila z Moharjem igral zelo previdno. To ni nič čudnega, saj je bil njegov cilj le držati korak s Silo in pridobiti prednost odzvoju. To mu je do zadnjega kroga popolnoma uspelo. Sila, ki je bil v prvi rundi, se je tudi sam lahko privoščil remije. V zadnjih petih krogih je kar striktratski podpisal premirje in sam enkrat zmago.

Kaže, da je Silo poraz z Moharjem zadnji, zato je nadaljeval zelo previdno. Do konca je še dvakrat zmagal in dvakrat remiziral, kar pa je bilo pre malo, da bi dohitel Ing. Volk. Nepričakovano final je pokazal Mohar, ki si je v zadnjih petih partijah nabral manj točk kot v pol točke. S tem deli 4. mesto s Koberlerjem, obenem pa je edini od drugokategorijskih igralcev normalno za I. kategorijo, ki je v prvi rundi igral popolnoma zasluzki. Koberler je poleg zmagovalca ostal edini neporažen na turnirju. Tu mu je precej pomagal sestra, saj je bil z Avcevom in Kaniškom v kategoriji II. Najboljši iz spodnjega dela tabele je Klemenc, ki je dokazal, da zasluži II. kategorijo, s pol točke manj pa mu sledi Kavčič z dvajsetimi točkami. Tu je imel levo precej smole, saj ni realiziral dobljene partije s Koberlerjem, v kateri je imel trdnjavo več. Naslednji mesec delita Malarčič in Koberler v prvem delu te sebori potrditi II. kategorijo, v drugem delu pa je presenetljivo popustil. Lisac, vseh strah in trepet vseh udeležencev, je bil tokrat kar preveč pomirljiv. Jaro, ki je bil v prvi rundi rep tabel, je bil najbolj med njimi. Jaro, ki je zbil tudi favoritom odščipniti »polovičke«.

Ing. Slavko Volk je obdržal vodstvo

Kakor se je pričakovalo, je Ing. Volk po porazu Sila z Moharjem igral zelo previdno. To ni nič čudnega, saj je bil njegov cilj le držati korak s Silo in pridobiti prednost odzvoju. To mu je do zadnjega kroga popolnoma uspelo. Sila, ki je bil v prvi rundi, se je tudi sam lahko privoščil remije. V zadnjih petih krogih je kar striktratski podpisal premirje in sam enkrat zmago.

Kaže, da je Silo poraz z Moharjem zadnji, zato je nadaljeval zelo previdno. Do konca je še dvakrat zmagal in dvakrat remiziral, kar pa je bilo pre malo, da bi dohitel Ing. Volk. Nepričakovano final je pokazal Mohar, ki si je v zadnjih petih partijah nabral manj točk kot v pol točke. S tem deli 4. mesto s Koberlerjem, obenem pa je edini od drugokategorijskih igralcev normalno za I. kategorijo, ki je v prvi rundi igral popolnoma zasluzki. Koberler je poleg zmagovalca ostal edini neporažen na turnirju. Tu mu je precej pomagal sestra, saj je bil z Avcevom in Kaniškom v kategoriji II. Najboljši iz spodnjega dela tabele je Klemenc, ki je dokazal, da zasluži II. kategorijo, s pol točke manj pa mu sledi Kavčič z dvajsetimi točkami. Tu je imel levo precej smole, saj ni realiziral dobljene partije s Koberlerjem, v kateri je imel trdnjavo več. Naslednji mesec delita Malarčič in Koberler v prvem delu te sebori potrditi II. kategorijo, v drugem delu pa je presenetljivo popustil. Lisac, vseh strah in trepet vseh udeležencev, je bil tokrat kar preveč pomirljiv. Jaro, ki je bil v prvi rundi rep tabel, je bil najbolj med njimi. Jaro, ki je zbil tudi favoritom odščipniti »polovičke«.

Uradni vrstni red VI. prvenstva Dolenjske

I. Ing. Volk (Koč.) 5 točk (75%)
 II. Sila Mitja (N. m.) 5 in pol (70,8%)
 III.—IV. Mohar Karol (Koč.) in Koberler Ivan (Crn.) 4 točk (66,6%)
 V. Deljak Alojz (Koč.) 7 in pol, VI. Bartolj Jozef (N. m.) 7 točk, VII. Klemenc Boris (Crn.) 5 in pol, VIII. Kavčič Milan (iv. gorica) 5 točk, IX.—X. Lisac Matija (Koč.) in Malarčič Tone (Crn.) 4 in pol, XI. Jaro Aferdo (Koč.) 4 točke, XII. Avcevo Ferdo (N. m.) 3 in pol, XIII. Zvezelnik (Koč.) 3 točke.

Kako so igrali?

Na zaključni svečanosti, ki ji je prisostvoval tudi zastopnik pokrovitelja turnirja sekretar OK ZKS tov. Klarič Jože, je po stari tradiciji dal oceno turnirja in udeležencev zmagovalec Ing. Volk Slavko. Njegove ocene so zelo objektivne, zato se bomo tudi mi naslanjali nanje.

Zmagovalec je igral zelo dobro in je zaslužil prvo mesto, eno enkrat je bil v kritičnem položaju.

Tri kratke iz Birčne vasi

teh je 13, so medtem napravile še posebej tudi gospodinjstvi tečaj. Večina učencev se je udeležila poučnega obiska v veterinarski bolnišnici v Ljubljani in v tovarni močnih krmil. Čudili so se lepi živini, zelo jih je zanimala razlaga vodje bolnišnice o pojavih bolezni in načinu zdravljenja. V tovarni močnih krmil jih je najbolj presenetila mehanizacija obrata in pa to, da v tovarni ne gre v nič niti najmanjši odpadki, pač pa vse izkoristijo za visoko, kakovostno krmo. Želijo, da bi lahko obiskali še več takih kmetijskih obratov.

FRANCU FABJANU v slovo

Hudo me je zadelo nepričakovana novica, da te ne bom več videl. Nenadna smrt te je iztrgala iz naše srede, ko tega ni nihče mislil.

Res je. Se dan pred tvojo smrtjo spa se dogovorila, da bova skupaj potovala v Novo mesto na obisk k svojim otrokom. Objubil si, da boš prišel v Crnomelj, pa češ Tančova gora. Ni te bilo. Domov grede sem šele zvedel, zakaj ne. Nezgodna smrt te je pobrala.

Bila sva tovariša od mladosti. Ko je okupator leta 1941 zasedel našo domovino, sva prislegla, da se bova borila proti fašizmu, dokler ne izgine z naše zemlje. Nisva mogla veliko napraviti. Med prvimi si bil v naši občini aretirani tudi ti. Italijanski fašisti so te odgnali v zapore, mučili in trpinčili, končno pa poslali na Liparske otoke z drugimi zavladnimi Slovinci. Vred. Z begom si se rešil šele po kapitu-

Zahvala

Upravi Dolenjskega lista! 25. februarja 1957 sem od Državnega zavarovalnega zavoda v Novem mestu prejel po pošti 4.000 dinarjev kot naročnik Dolenjskega lista. To je bila nezgodna zavarovalnina zaradi posledic, ki sem jih dobil na koleni desne noge, ko sem 2. junija 1936 padel s kolesom v Ljubljani.

Za prejeto zavarovalnino se vam lepo zahvalim in bom vsakomur lahko dokazal, da zavarovalnina te vrste ni le obljuba na papirju, temveč da se vsakomur prizna in izplača, kadar je naročnik Vašega lista.

Ludvik Gašperič, Sodražica 73

Tri kratke iz Birčne vasi

teh je 13, so medtem napravile še posebej tudi gospodinjstvi tečaj. Večina učencev se je udeležila poučnega obiska v veterinarski bolnišnici v Ljubljani in v tovarni močnih krmil. Čudili so se lepi živini, zelo jih je zanimala razlaga vodje bolnišnice o pojavih bolezni in načinu zdravljenja. V tovarni močnih krmil jih je najbolj presenetila mehanizacija obrata in pa to, da v tovarni ne gre v nič niti najmanjši odpadki, pač pa vse izkoristijo za visoko, kakovostno krmo. Želijo, da bi lahko obiskali še več takih kmetijskih obratov.

FRANCU FABJANU v slovo

Hudo me je zadelo nepričakovana novica, da te ne bom več videl. Nenadna smrt te je iztrgala iz naše srede, ko tega ni nihče mislil.

Res je. Se dan pred tvojo smrtjo spa se dogovorila, da bova skupaj potovala v Novo mesto na obisk k svojim otrokom. Objubil si, da boš prišel v Crnomelj, pa češ Tančova gora. Ni te bilo. Domov grede sem šele zvedel, zakaj ne. Nezgodna smrt te je pobrala.

Bila sva tovariša od mladosti. Ko je okupator leta 1941 zasedel našo domovino, sva prislegla, da se bova borila proti fašizmu, dokler ne izgine z naše zemlje. Nisva mogla veliko napraviti. Med prvimi si bil v naši občini aretirani tudi ti. Italijanski fašisti so te odgnali v zapore, mučili in trpinčili, končno pa poslali na Liparske otoke z drugimi zavladnimi Slovinci. Vred. Z begom si se rešil šele po kapitu-

Ing. Volk je zamenjal Silo

Zadnji smo na kratko poročali o poteku prvega dela šahovskega turnirja za prvenstvo Dolenjske v Koleču 20. do 23. februarja. Tokrat lahko postrzeemo s končnimi izidi, z letošnjo lestvico, z oceno turnirja in z različnimi zanimivostmi.

Ing. Slavko Volk je obdržal vodstvo

Kakor se je pričakovalo, je Ing. Volk po porazu Sila z Moharjem igral zelo previdno. To ni nič čudnega, saj je bil njegov cilj le držati korak s Silo in pridobiti prednost odzvoju. To mu je do zadnjega kroga popolnoma uspelo. Sila, ki je bil v prvi rundi, se je tudi sam lahko privoščil remije. V zadnjih petih krogih je kar striktratski podpisal premirje in sam enkrat zmago.

Kaže, da je Silo poraz z Moharjem zadnji, zato je nadaljeval zelo previdno. Do konca je še dvakrat zmagal in dvakrat remiziral, kar pa je bilo pre malo, da bi dohitel Ing. Volk. Nepričakovano final je pokazal Mohar, ki si je v zadnjih petih partijah nabral manj točk kot v pol točke. S tem deli 4. mesto s Koberlerjem, obenem pa je edini od drugokategorijskih igralcev normalno za I. kategorijo, ki je v prvi rundi igral popolnoma zasluzki. Koberler je poleg zmagovalca ostal edini neporažen na turnirju. Tu mu je precej pomagal sestra, saj je bil z Avcevom in Kaniškom v kategoriji II. Najboljši iz spodnjega dela tabele je Klemenc, ki je dokazal, da zasluži II. kategorijo, s pol točke manj pa mu sledi Kavčič z dvajsetimi točkami. Tu je imel levo precej smole, saj ni realiziral dobljene partije s Koberlerjem, v kateri je imel trdnjavo več. Naslednji mesec delita Malarčič in Koberler v prvem delu te sebori potrditi II. kategorijo, v drugem delu pa je presenetljivo popustil. Lisac, vseh strah in trepet vseh udeležencev, je bil tokrat kar preveč pomirljiv. Jaro, ki je bil v prvi rundi rep tabel, je bil najbolj med njimi. Jaro, ki je zbil tudi favoritom odščipniti »polovičke«.

Uradni vrstni red VI. prvenstva Dolenjske

I. Ing. Volk (Koč.) 5 točk (75%)
 II. Sila Mitja (N. m.) 5 in pol (70,8%)
 III.—IV. Mohar Karol (Koč.) in Koberler Ivan (Crn.) 4 točk (66,6%)
 V. Deljak Alojz (Koč.) 7 in pol, VI. Bartolj Jozef (N. m.) 7 točk, VII. Klemenc Boris (Crn.) 5 in pol, VIII. Kavčič Milan (iv. gorica) 5 točk, IX.—X. Lisac Matija (Koč.) in Malarčič Tone (Crn.) 4 in pol, XI. Jaro Aferdo (Koč.) 4 točke, XII. Avcevo Ferdo (N. m.) 3 in pol, XIII. Zvezelnik (Koč.) 3 točke.

Kako so igrali?

Na zaključni svečanosti, ki ji je prisostvoval tudi zastopnik pokrovitelja turnirja sekretar OK ZKS tov. Klarič Jože, je po stari tradiciji dal oceno turnirja in udeležencev zmagovalec Ing. Volk Slavko. Njegove ocene so zelo objektivne, zato se bomo tudi mi naslanjali nanje.

Zmagovalec je igral zelo dobro in je zaslužil prvo mesto, eno enkrat je bil v kritičnem položaju.

Uradni vrstni red VI. prvenstva Dolenjske

I. Ing. Volk (Koč.) 5 točk (75%)
 II. Sila Mitja (N. m.) 5 in pol (70,8%)
 III.—IV. Mohar Karol (Koč.) in Koberler Ivan (Crn.) 4 točk (66,6%)
 V. Deljak Alojz (Koč.) 7 in pol, VI. Bartolj Jozef (N. m.) 7 točk, VII. Klemenc Boris (Crn.) 5 in pol, VIII. Kavčič Milan (iv. gorica) 5 točk, IX.—X. Lisac Matija (Koč.) in Malarčič Tone (Crn.) 4 in pol, XI. Jaro Aferdo (Koč.) 4 točke, XII. Avcevo Ferdo (N. m.) 3 in pol, XIII. Zvezelnik (Koč.) 3 točke.

Kako so igrali?

Na zaključni svečanosti, ki ji je prisostvoval tudi zastopnik pokrovitelja turnirja sekretar OK ZKS tov. Klarič Jože, je po stari tradiciji dal oceno turnirja in udeležencev zmagovalec Ing. Volk Slavko. Njegove ocene so zelo objektivne, zato se bomo tudi mi naslanjali nanje.

Zmagovalec je igral zelo dobro in je zaslužil prvo mesto, eno enkrat je bil v kritičnem položaju.

Tri kratke iz Birčne vasi

teh je 13, so medtem napravile še posebej tudi gospodinjstvi tečaj. Večina učencev se je udeležila poučnega obiska v veterinarski bolnišnici v Ljubljani in v tovarni močnih krmil. Čudili so se lepi živini, zelo jih je zanimala razlaga vodje bolnišnice o pojavih bolezni in načinu zdravljenja. V tovarni močnih krmil jih je najbolj presenetila mehanizacija obrata in pa to, da v tovarni ne gre v nič niti najmanjši odpadki, pač pa vse izkoristijo za visoko, kakovostno krmo. Želijo, da bi lahko obiskali še več takih kmetijskih obratov.

FRANCU FABJANU v slovo

Hudo me je zadelo nepričakovana novica, da te ne bom več videl. Nenadna smrt te je iztrgala iz naše srede, ko tega ni nihče mislil.

Res je. Se dan pred tvojo smrtjo spa se dogovorila, da bova skupaj potovala v Novo mesto na obisk k svojim otrokom. Objubil si, da boš prišel v Crnomelj, pa češ Tančova gora. Ni te bilo. Domov grede sem šele zvedel, zakaj ne. Nezgodna smrt te je pobrala.

Bila sva tovariša od mladosti. Ko je okupator leta 1941 zasedel našo domovino, sva prislegla, da se bova borila proti fašizmu, dokler ne izgine z naše zemlje. Nisva mogla veliko napraviti. Med prvimi si bil v naši občini aretirani tudi ti. Italijanski fašisti so te odgnali v zapore, mučili in trpinčili, končno pa poslali na Liparske otoke z drugimi zavladnimi Slovinci. Vred. Z begom si se rešil šele po kapitu-

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

OBVESTILA

ZAHVALE

Nalpeše se zahvaljujem kolektivno Kurilnice v Novem mestu za denarno pomoč v času dogotrajne bolezni.

Jože Hrovat, Novo mesto.

Tedenski koledar

Četrtek, 7. marca — Tomaž Petek, 8. marca — Janez Sobota, 9. marca — Frančiška Nedelja, 10. marca — 40 mučenecv

Ponedeljek, 11. marca — Kristof Torek, 12. marca — Gregor Sreda, 13. marca — Kristina

Sonce vzhaja 11. marca ob 6.33 in zahaja ob 18.02. Dan je dolg 11 ur in 39 minut.

Luna: 9. marca ob 12.50 prvi kraček.

KINO

»KRKA« — NOVO MESTO: od 8. do 14. III. ameriški film »Upor na laži Baunti«. Od 12. do 14. III. jugoslovanski film »Osumljeni«. — Mladinski programi: od 8. do 7. III. italijanski film »Čudeži v Milanu«. Od 12. do 14. III. francoski film »Gospod Hulot na počitnicah«.

»JADRAN« — KOČEVJE: od 8. do 14. III. ameriški film »Clovek iz Alana«. 10. in 14. III. ameriški film »Vas zvesti Blek«.

CRNOMELJ: 8. in 10. III. ameriški barvni film »Poklici M. zarad umora«. 12. in 13. III. mehikanski film »Medinje željeznice«.

METLIKA: 9. in 10. III. ameriški film »Snež na Klilmadžaru«. 12. III. ameriški film »V vrtno Himalaje«.

KOSTANJEVICA: 10. III. ameriški barvni film »Rdeči guar«. — DOL. TOPLIČE: 9. in 10. III. italijanski film »Nehvalno srce«. Predstave v soboto ob 19.30 uri, v nedeljo ob 15.30 in 19.30 uri.

TREBNJE: 9. in 10. III. madžarski barvni film »Se živijo«. Predstave v nedeljo ob 14. in 16. uri.

SENTJERNEJ: 9. in 10. III. ameriški film »Slavolik zmagae«.

MOKRONOG: 9. in 10. III. francoski film »Fononisi«.

STRAŽA: 9. in 10. III. švedski film »Tatovi ljubezni«. Predstave v soboto ob 19. uri, v nedeljo ob 15.30 uri in 19.30 uri.

PUTUJOČI KINO NOVO MESTO

predvaja ameriški film »Lubezen na boljšiču«. v četrtek, 7. III., ob 19. uri v Podgradu; v petek, 8. III., ob 19. uri v Mirni peči; v soboto, 9. III., ob 19. uri v Stopičah; v nedeljo, 10. III., ob 15. uri v Skočanju in ob 18. uri v Šmarjeti.

LUTKOVNO KOLEDARŠČE

NOVO MESTO

Nedelja, 10. marca, ob 10. in 11. uri: »Čarobni kloboč«. Vstopnina običajna: 10 din za otroke, 20 din za odrasle.

KOSTANJEVICA NA KRKI

V nedeljo, 10. marca, ob 9. uri dve predstavi: Trbuc in roparji, Debla vopa.

Poslej bodo v novem lutkovnem gledališču ročnih lutk v Kostanjevici predstave vsako nedeljo.

OGLASI

UGODNO PRODAJ POSESTVO: nivo, sadovnjak, travnik in vinograd (v skupni izmeri 1,33 ha), hišo z dobro ohranjenim gospodarskim poslopjem v Šmarjeti pri Novem mestu. Podrobnejše informacije pri Graduhu Francu v Šmarjeti pri Novem mestu.

PRODAJ 47 a NJIVE 2 kilometra od postaje Kandija. Prostor je primeren za gradbeno parcelo. Naslov v upravi lista (92-57).

NJIVO (4000 m²) pri postaji v Novem mestu prodam tudi na delce. Naslov v upravi lista (91-33).

Z zborov volivcev občine Semič

Zbori volivcev v semički občini, ki so se pravkar zaključili, so bili dober obračun dela OBLO in ljudskih odborov. Letni so poročali volivcem o delu odbora in svetov v preteklem letu. Razpravljanje je bilo živahno, predvsem so pa ljudje razpravljali o elektrifikaciji Sredgorja in Planine, s čemer bodo imela napelja v občini električna luč. Precej se govorilo tudi o porabi in potrebi novih sredstev za dvig kmetijskega stanja. Zlasti zadržani naj nujno kmetom pomoč za zboljšanje sadjarstva in vinogradništva. Predlagali so tudi, da bi združna podjetja čevljarstva, brivnica in mehanice imele združeno komunalno upravo. Peskopkop na Brezovici naj bi obnovili, da bo gradnja hiš in šolskega poslopja postopno čenjša.

Občina ima velike izdatke zaradi novih pristojnosti, ki jih je dobila. Zlasti so občutna sredstva za socialne podpore, za stипendije dijakom, plačilo bolnišnice in domovom za onemogle ljudi. Proračun lani ni bil docela uresničen, zaradi česar so ostali nerешeni tudi ne-

GIBANJE PREBIVALSTVA

CRNOMELJ

Februarija so bile rojene 3 deklice in 2 dečka.

Poročili so se: Vranetič Adolf, poljedelski delavec iz Tribuč, in Trdica Jozefa, poljska delavka iz Desnica. Črnič Mihael, kmet iz Tribuč, in Simončič Marija, poljska delavka iz Vel. Lahnja. Kralj Ivan, strojni tehnik iz Crnomolja, in Predančič Ana, bolničarka iz Novega mesta. Šušterič Alojz, kmet s Tančove gore, in Rožič Ana, poljska delavka iz Dol. Pake. Sedlar Leopold, poljski delavec iz Rodin, in Grabrijan Slava iz Dol. Pake.

Umrlj so: Gošlišta Ana roj. Müller, zaebnica, 81 let, iz Crnomolja. Stefančič Marija, kmetica, 67 let, iz Svibnika. Hudorovac Marija, hči delavke, 14 let, iz Kanjičarice. Pogljajen Janez, upokojenec, 81 let, iz Rušetine vasi.

NOVO MESTO

V času od 23. II. do 2. III. je bilo rojenih 14 dekčev in 16 deklic.

Poročili so se: Brajdič Janez, zidarski delavec, in Brajdič Brita, gospodinja, oba iz Trečne. Klobočar Ivan, delavec z Verduna, in Gimpej Vida, tekstilna delavka iz Crmošnjic. Plantan Franc, kmetovalec iz Vel. Cerovca, in Brudar Ana, hči posestnika iz Rije vasi. Jereček Janez, delavec iz Vel. Bučne vasi, in Miklavčič Ivana, strojna delavka iz Irče vasi. Medved Martin, sin posestnika s Krke, in Jerm Jozefa, hči posestnice iz Češke vasi. Šaček Jože, delavec, in Koberl Francička, hči kmetovalca, oba s Pangrč vria. Kregar Anton, sin posestnika iz Gor. Straže, in Zupančič Jozefa, hči posestnika iz Rumanje vasi. Ivančič Jozef, delavec iz Gabrja, in Koberl Angela, hči kmetovalca s Pangrč vria. Zelenik Alojz, kurjač, in Martinčič Helena, šivilja, oba iz Novega mesta. Blažič Alojz, delavec iz Zavrznika, in Raščič Antonija, izalka iz Novega mesta. Starčič Janez, sofer z Rožnega vrha, in Teropič Angela, kuharska pomočnica iz Sred. Grčevja.

Umrlj so: Turk Marija, žena čevljarja, 46 let, iz Crmošnjic. Brezar Jožica, hči delavke, 1 leto, iz Crnomolja. Kalan Franc, uslužbenec, 88 let, iz Dobričca.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponorečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Kastelic Franc, sin posestnika iz Vinje vasi, je padel in s glavno zadel ob kamen. Šoljak Milan, sin uslužbenca iz Novega mesta, se je z vročim mlekom oparil po desni roki. Kalan Franc, lesni trgovec iz Dobričca, se je zadel s kolesom v električni droh in si poškodoval prst. Šoljak Jože, pekovski pomočnik iz Mokronoga, se je s sekuro usekal v levo roko. Koren Danilo, ženo posestnika iz Trečbe vasi, je doznal bic napad in si poškodoval obe nogi. Golob Jože, posestnik iz Mirne peči, je padel s kolesa in si poškodoval desno nogo. Moravec Vinko, sin kleparja iz Birčne vasi, se je z vročo kavo opeknel po obrazu. Pruh in rokah. Števan Branko, sin posestnika s Sela-Rateža, je v slamosnolcu vtaknil roko in si jo poškodoval. Bartolj Milan, sin delavca iz Slovenake vasi, se je pri igri igralstva s sekuro usekal v levo roko. Kukman Neža, žena uzitkarija iz Rušetine vasi, je padla s sekuro in si poškodovala levo nogo. Hudorovac Janko, delavec iz Rosinje, je padel z voza in si poškodoval vrat. Kapku Jožetu, godnemu delavcu iz Hreljina, je padla na desno nogo bukev. Plantana Franca, telefonskega monterja s Poljan, je s sekuro udaril s sedelca po desni roki. Spadič Marica, hči delavca iz Reštovega, je padla s stredinika in si poškodovala levo roko.

PREČNA

Umrlja je Kokač Francička, uzitkarija, 80 let, iz Vel. Bučne vasi.

GOTNA VAS

Rojena je bila 1 deklica in 1 deček.

Umrl je Gombaša Milan, sin čevljarja, 1 leto, iz Plemberka.

IZ NOVOMEŠKE PODOBNEŠČE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Badinovna Marja s Sel — dečka, Plut Jože

Za razmah ljudske tehnike

Živa govorica naših muzejev

Ob izidu knjige: »NAJSTAREJŠA ZGODOVINA DOLENJSKE«

Mikavno in poučno je spoznavati prastaro zgodovino, spoznavati življenje ljudi in njihove navade, ljudi, ki so pred tisočletji živeli na ozemlju, kjer sedaj prebivamo mi, in so tej zemlji vtisnili bolj ali manj globok pečat svoje bivanja, življenja in... dela. Ni pisanih spomenikov iz tistih »sivih« časov, le izkopane govore o njih, toda ta govorica je kljub pomanjkljivim besedam živa, poučna in zanimiva. Predmete prastanovalec na tem področju Dolenjske hranijo naši muzeji — Dolenjski v Novem mestu, Belokranjski v Metliki, Posavski v Brežicah. To je dragoceno gradivo za spoznavanje prastare zgodovine na Dolenjskem, in naši trije muzeji, čeprav hranijo »mrtve« predmete, so žive ustanove, živa vez med našimi in davnimi in pradavnimi časi.

Zgodovina je učiteljica življenja, to je star, vedno enako tehten rek, in svoj predavateljski kateder ima ta učiteljica prav v muzejih. Nemara kar velja, da se Dolenjci pomena svojih muzejev še vse premalom zavedamo, da jih jemljemo le kot ene ustanove več, ki potrebuje toliko in toliko dotacij, in da smo nanjo kolikor toliko ponosni. »Hm, muzeja nimajo samo drugod, tudi mi ga imamo!«. Toda muzeji so izredno pomembne ustanove, tega se moramo zavedati; tudi te, na videz »mrtve hiše« so živa kulturna žarišča. Odkrivajo nam podoba naše preteklosti, podoba, ki riše svoje poteze tudi v naše sedanje življenje in bitje. In kdo hrani pričevanja kratke, toda najslavnije dobe naše narodne zgodovine — NOB! Muzeji! Ali je še treba poudarjati njih pomen?...

To je nekaj misli, ki se zbudijo človeku, ko lista po pravkar izdani knjigi Staneta Gabrovca: **NAJSTAREJŠA ZGODOVINA DOLENJSKE**, s podnaslovom: **Vodnik po arheoloških zbirkah muzejev v Novem mestu, Brežicah in Metliki**. Vsaj ta trije muzeji imajo lepe zbirke prazgodovinskih predmetov, najdenih na

Dolenjskem, zato je bila izdana ta knjiga več ko potrebna. V spremni besedi; založnik — Muzejskih društev v Novem mestu, Brežicah in Metliki — piše: »Z Najstarejšo zgodovino Dolenjske in Bele krajine začenjajo muzeji na Dolenjskem vrsto razprav, ki naj na poljuden, pa vendar sodobni znanosti ustrezen način pogovora zaokrožen pregled posameznih področij, ki so predmet zanimanja in dela naših muzejskih ustanov in katerih dokumente hranijo muzeji v svojih zbirkah... Naši muzeji hočejo dati šolski mladini, prepotrebni pripomoček za poglobitev znanja in poznanja okolja, v katerem živi, raste in se uči... Prav tako bodo te knjžice koristne vsem ljudskoprosvetnim delavcem pri njihovem vzgojnem in izobraževalnem delu. Mi bi dodali, da jih bo z veseljem in zanimanjem prebrali sleherni dolenjski človek, saj prav domača zgodovina ljudi vedno in močno zanima.

Avtor je v tej knjigi podal oris prazgodovine in rimskega obdobja Dolenjske, Bele krajine in Posavja v treh poglavjih: **Prazgodovina Dolenjske in Posavja, Dolenjska in Posavje pod Rimljani, Bela krajina do naselitve Slovencev**. Tem razpravam so dodani trije Vodniki po muzejih (Dolenjskem, Belokranjskem in Posavskem), oziroma po njihovih arheoloških zbirkah (od omare do omare). Priložena sta zemljevid arheoloških najdb na Dolenjskem in v Beli krajini ter 24 strani fotografij in risb raznih prazgodovinskih najdb. Knjiga obsega 100 strani kratkega formata in ima tudi kratak povzetek v francosčini.

Z izdajo »Najstarejša zgodovina Dolenjske« so naši trije muzeji in Muzejska društva storila veliko, pomembno dejanje, ki smo ga lahko resnično veselili. S tem so se odprla vrata tudi nadaljnjim publikacijam, ki nam bodo v dolženem času dale zaokroženo podobo celotne dolenjske zgodovine, da bomo spoznali njen »obraz in izraz«. (Za letos bo v založbi Dolenjske muzejske

knjižnice izšel pregled NOB na Dolenjskem, izpod peresa univ. prof. dr. Metoda Mikuča).

Namen teh vrstic ni ocenjevati »Najstarejšo zgodovino Dolenjske«. To morejo storiti in bodo storili le strokovnjaki. Lahko samo vnočič poudarimo, da smo je veseli in da zaslužijo svoj častni prostor na knjižnici polici v sleherni dolenjski in belokranjski hiši. Človeka, ki nam je všeč, radi

čimbolj poznamo. To svojo dolenjsko zemljo ljubimo, z. t. lo spoznavamo čedalje bolj, tudi v potezah njenega najstarejšega obličja. In za to spoznavanje nam je Gabrovčeva knjiga tehten in zanimiv priročnik.

Opozorilo: »Najstarejša zgodovina Dolenjske« stane v predprodaji 200 din, knjižniška cena bo 240. Naročite jo v Dolenjskem muzeju (Novo mesto), v Belokranjskem (Metliki) in Posavskem muzeju (Brežice).

Pogled v oddelek NOB v Dolenjskem muzeju v Novem mestu

Kako je stari Mohar nazaj hodil

Pozna jesen ga je pobrala. »Tepka ga je vzela«, so rekli sosedje. Mohar je bil ločen z ženo od mize in postelje, kar je bil takrat smrtni greh. Zadržal leta je bil vdovec, ker je žena umrla nekje pri sorodnikih. Terceljake so trdile, da je vedno rad sprejel ženske obiske in da po njihovi sodbi ni bil nikdar posebno natančen glede šeste božje zapovedi.

Moharja so zakopali. Sorodniki so se že na pogrebu sprli zaradi dediščine, potem so se pa

pričeli tožariti. Bajlo so zakleli, ključ pa dali v varstvo sosedu Burji.

Puhlova Jera, ki je nekdo že pozno šla mimo, je videla v bajlo brleti luč. Drugi dan je vedela vsa srenja, da hodil stari Mohar nazaj. Knapova Mica je celo vedela povedati, kako je stokal in klicel na pomoč. Luč so videli tudi Janez, Jože, Miha, Katra in še drugi. V vasi je nastal prepih. Katra je hitela k župniku po nasvet. »V vicaš se maštra, za maše dajle«, je modro svetoval župnik. Ker je bilo gotovo, da lakomni sorodniki ne bodo dali za maše, so sosedje in terceljake zbrali za deset maš, da rešijo ubogo dušo. Maša so se brale, toda rajni Mohar se zanje ni zmenil in je trdovratno hodil nazaj.

Nekega večera je stari Juceg šel ravno prav okajen mimo bajte. »Tri so zelenih, res je luč«, je vzkliknil. Ker je bil okajen in ker ni bil boječ, je stopil k oknu, potrkal in zaklical: »Hej, stari, kaj res prodiš nazaj babniče plašit?« Toda stari se ni oglašil.

Juceg je pogledal čez njivo proti sosedu, imeli so še luč. »Tja stopim, ta ima ključ, pa pogledava kaj pravzaprav je«, je dejal. Isti hip so pri sosedu ugasnili luč. Juceg je pogledal še enkrat v bajlo, tudi tu ni več luči. Takrat se mu je posvetilo; luč v bajli je odsev luči pri sosedu. Stopil je preko njive do sosedu Burje in potrkal. Sosed je vstal in godrnjalje

Kino ni za predšolske otroke

Profesor dr. Kreutz na Pedagoški akademiji v Münstru je po dolgem študiju zaključil, da kino sploh ni za predšolske otroke, ne glede, ali je film dober ali slab. Po njegovih ugotovitvah pušča film predšolskim otrokom tako globoke vtise, da bi moral biti otrokom obisk kinopredstav prepovedan, pa naj bo film kakršnekolj kvalitete.

Amerikanci so vpeljali smrtno kazen za prodajalce mamil

Senat v ZDA je nedavno pretresal zakon o prodaji in uživanju narkotikov — mamil. Najprej so hoteli zakoniti prisilno zdravljenje narkotičarjev, toda zaradi razlike v pojmovanju so to za sedaj opustili. Izglasovali pa so takozvanj kaznjski del zakona. Vsaka oseba, ki bo neposredno prodajala mamila mladini do 18. leta, pa tudi tista, ki prodajo posreduje, je lahko obsojena na smrt. Če porota zaključil, da smrtna kazen ni upravičena, je obsojenec obsojen na deset let ječe in 20.000 dolarjev globe.

Vsaka oseba, ki nezakonito ima narkotike, se kaznuje od 2 do 10 let ječe in z 20.000 dolarjev denarne kazni. Če se prekršek ponovi, gre obsojena tudi do 40 let. To so najstrejši kazni v ZDA, in utemeljeni, kajti uživanje mamil se je izredno razširilo posebno med mladino, kar pelje v telesni in duševni propad.

Išče zaupanja vrednega moža

Policija v ameriškem mestu Dayton je vtknila v pripor 23-letno blondinko, neko Cynthijo, ker je ugotovila, da je bila že 7-krat poročena. Od tega je bila petkrat zakonito, dvakrat pa nezakonito. S porokami je pričela, ko je bila stara 13 let. Policiji je izjavila, da je iskala moža, kateremu bi lahko zaupala. Njeno izbrano poročanje so odkrili, ko sta se sprela njena dva moža, šest in sedmi. Vsak je trdil za se, da je Cynthija njegova žena.

Mladincem, skojevcem in mladinskim aktivistom iz časa NOB!

Slovenska mladina je mnogo prispevala v narodnoosvobodilnem boju in ta njen prispevek prehaja domes že v zgodovino polpretekle dobe slovenskega naroda. Kljub temu pa še danes nimamo publikacije, ki bi prikazala delež in vlogo mladine v tem boju. Morali pa bi imeti tako publikacijo že zaradi popolnejše zgodovine NOB, še bolj pa zaradi tuzojnega dela med mladino, ki naj bi čim temeljiteje spoznavala pot medvojnne mlade generacije in se ob tem vzgojala. Zato je plenum CK LMS na svojem zasedanju 19. januarja 1957 sklenil, da bo izdal zbornik »Mladina Slovenije v NOB«. Zbornik bo posvečen 40. obletnici ustanovitve SKOJ, ki bo leta 1959. Ta zbornik naj bi z dokumenti in slikami, predvsem pa s čim večjim številom spominov prikazal razvoj, vlogo in širino mladinskega gibanja, junštvo, požrtvovalnost, nesobičnost in trpljenje mladih ljudi, ki so se polni idealizma borili za osvoboditev jugoslovanskega naroda.

Tako obširno delo pa zahteva sodelovanje vseh nekdanjih mladincem, ki bi zbirali arhivsko gradivo, pisali spominske članke ali pa delali kot sodelavci pri uredništvu Zbornika.

Po okrajnih središčih bodo ustanovljeni pokrajinski aktivisti, v katerih bodo tamkajšnji nekdanji mladinski aktivisti. Ti bodo zbirali gradivo o razvoju in delu organizacije po pokrajinah. Pozivamo vse tiste, ki so pripravljene sodelovati pri urejanju Zbornika, naj se obračajo na uredništvo Mladinskega zbornika pri CK LMS in na okrajne komiteje LMS.

Le s sodelovanjem vseh mladih ljudi, ki so bili med vojno borci, kurirji, skojevci, organizatorji raznih akcij po okupiranih mestih, vodilni mladinski aktivisti itd., bomo lahko Zvezi slovenske mladine, Zvezi komunistične mladine in vsej slovenski mladini z Zbornikom postavili dostojen spomenik.

Centralni komite LMS

Naš prvi poskusni reaktor

Na nedavnem posvetovanju: o uporabi jedrske energije v industriji, ki je bilo v Beogradu, so ugotovili, da smo na področju atomskih raziskav že precej napredovali. Da bi ustvarili tehnične in materialne pogoje za široko uporabo jedrske energije, so pripravili osnutek načrta za uporabo izotopov v industriji za leto 1957. Akademik Pavle Savič je hkrati poročal, da bo začel prihodnje leto obratovati naš prvi poskusni reaktor v Vindči.

Volitve delavskih svetov v Sloveniji

Izvršni svet Ljudske skupščine LRS je izdal odlok, po katerem se začne v Sloveniji razpis rednih volitev delavskih svetov 1. marca 1957. Končan mora biti najpozneje do 15. aprila 1957, volitve same pa morajo biti opravljene najpozneje do 30. aprila 1957. Redne volitve delavskih svetov gradbenih podjetij morajo biti opravljene najpozneje do 15. maja 1957, redne volitve gostinskih in turističnih podjetij pa najkasneje do 31. maja 1957.

PETKRAT HITREJE OD ZVOKA

V okolici Londona so poslali v zrak posebno raketo, opremljeno z astronomskim aparati. Raketa je v 150 sekundah dosegla 160 km višine, letela je torej petkrat hitreje kot zvok.

Dresirani pes odkril roparsko tolpo

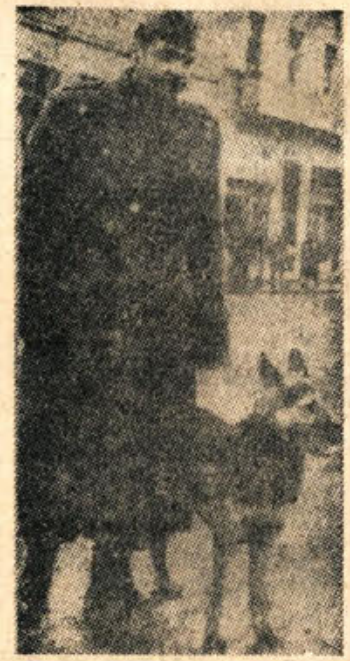
Lopovi so v Smederevu vlomili v neko trafiko in odnesli velike količine tobaka, znanik in denarja. Ze ponoči je miličarski vodnik Bošković pripeljal dresiranega psa Binka. Binka je pozorno prevohal sledove vlomilcev in takoj odšla proti cerkvi. Tu se je ustavila pri nekem dvorišču, kjer so roparji skrili svoj plen. Nato je Binka s svojim vodnikom odšla na

železniško postajo, kjer so se vlomilci vkrcali na vlak za Malo Kršno. Binka, Bošković, vodnik Dišić in poročnik Drobnjakovič so šli za tem sledom. Na prvi postaji sta vodnik in poročnik izstopila in doživela spopad z lopovi na poti proti Srednji kmetijski šoli.

Vodnik Bošković, obveščen o tem spopadu, je začel z Binko križariti okrog železniške postaje proti Mali Kršni. Okrog ponoči se je Binka vznemirila in popeljala vodnika skozi množico potnikov, toda lopovom se je posrečilo zbežati. Binka je začela iskati po kompozicijskih vlakov. V vlakcu pripravljene za Beograd, je Binka šla k nekemu neznanu, počenila predenj in ga neprestano zrla v oči. To je bil Božidar Tomić iz Porodina. Na zaslišanju je priznal, da je z Milutinom Stajlovičem vjmlil v trafiko v Smederevu. Priznal je tudi vlom v prodajalno podjetja »Panonija«, ki še ni bil odkrit. Nazadnje je Tomić priznal, da je vodja nevarne skupine vlomilcev, ki je kradla okrog Smedereva.

Lojze Podgraški

Binka, ki je šele nedavno

»Binka« z vodnikom Radovanom Boškovićem

»končala šolo«, je še pred tem dvakrat odkrila vlomilce.

Smrtni greh in ženski šport

Hudo je, če se morajo tudi v Vatikanu baviti s športom. Ne morda tako, da bi imeli svoje nogometne ali druge športne klube ali da bi sestavili moštvo za mnogobojno z neverniki. Ne gre za žensko mladino, ki se hoče športno izživljati in pri tem — kaka pregreha — kazati tudi take dele telesa, seveda

brez obleke, ki se po cerkvenih predpisih ne smejo kazati, ker to povzroča »pohujšanje naroda«.

Leto in več se vodijo v Vatikanu burne razprave, ali se mladinke, članice Katoliške akcije lahko udeležujejo v športu ali ne. Nekateri od teh so izrazile »pohujšljivo« željo,

da bi rade nastopale na javnih prireditvah. To je povzročilo v vrstah moralistov Katoliške akcije pravo burjo. Niti ena mlada članica te organizacije se na sme vpisati v športni klub.

Ko dekleta niso odnehale so se končno sestali voditelji KAJ in po dolgem času sklenili, da jim je treba nekaj le dovoliti. Vse veselo so mlade članice takoj pripravile tekmo dveh ženskih ekip. To je bilo v mestecu Bergamasco. Vse je bilo pripravljeno za nastop, toda takrat se je vmešal tamošnji škof. Pozval je voditeljski ekip in ju ozmerjal, kako sploh moreta misliti na tako pohujšanje, da dekleta javno kažejo gole roke in noge. Voditelji sta mu ugovarjali, češ da se dekleta koplajo na plaži še v bolj pomanjkljivi obleki, vendar se zaradi tega nihče ne pritožuje nad moralno. Po dolgem obotavljanju je škof vendarle pristal na predvidet, toda pod pogojem: prireditvi ne sme prisostvovati noben moški, niti očetje deklet, ki bodo nastopale.

Končno so se voditelji KAJ obrnili po nasvet v Vatikan. Tam so sestavili posebno komisijo, v katero so prišli tudi strokovnjaki iz drugih držav. Osnovno vprašanje je bilo, ali dekleta sploh lahko nastopajo javno in majhah in kratkih hlačah. Nekaj nemških moralist, član komisije, je vprašal: »Smo povsem prepričani, da pridejo ljudje na igrišče s čistimi nameni? Gotovo ne. So ljudje, ki ne pridejo zato, da bi videli lepo golote, pač pa zato, da vidijo goloto lepotce.

Najbolj »napredni« članj komisije so končno predlagali, naj se dovolj dekletom udeležovanje v nekaterih vrstah športa, da lahko nastopajo tudi v hlačkah; toda te morajo biti temna barve. Dovoljeno je, da se dekleta ukvarjajo z alpinističkim, odbojko, košarko in z veslanjem. Dovoljeno je tudi smučanje, toda brez skokov. Pod smrtno kaznijo greha jim je pa zabranjeno: troskok, skok ob palici, rokoborba in še vrsta drugih športov. Med večmesečno razpravo o tem vprašanju so se javljali razni vatikanski »učelniki«, ki so zahtevali, da se prepove vsak šport razen telovadbe, da se določijo točna dolžina hlačk za vsak šport posebej in predlagali še več podobnih »moralnih« ukrepov, vse pa v dvajsetem stoletju...

OKROGLE

»Povejte no, Mirjana, če bi padli v vodo in bi jaz vas rešil, ali bi me iz hvaležnosti poročili?«

»Oh, zakaj bi se oba močila, saj mi tudi tako ugajate!«

»Le zakaj se ne poročite? Za možkega kot ste vi, je to res škoda?«

»Ampak jaz sem že poročen, ljuba znanca.«

»Kaj, že poročen? Škodale!«

»Verjemi mi: razen moža me v življenju še nihče ni poljubil!«

»Neverjetno, draga moja! Samo povej, ali se hvališ ali pritožuješ?«

nici šel k svoj...
»Kar molči, saj vem, ga ustavi žena.« Če ne bi vedela, te ne bi zastrupila.«

»Čestitaj mi, postala sem zdravnica!«

»Čestitaj tudi ti meni: poročila sem zdravnika!«

»Ljubi mož, se ti ne zdi, da imava nekaj skupnega?«

»O, seveda imava: stanovanje.«

»Pepe, zakaj pa govoriš skodli zobe?«

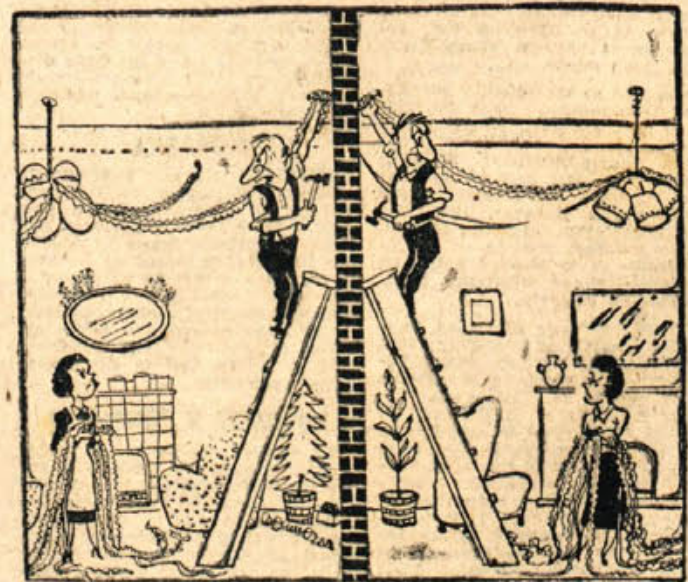
»Zato, ker pravijo, da se zlažem, če le zinem.«

PRVA POMOČ

»Tako, dedec pijani, šele sedaj prideš domov. No, reševalce sem že poklicala!«

»Reševalce? Mar se je zgodila nesreča v hiši?«

»Se ne, ampak zdaj se bo!«

»Človek res ne more v miru delati! Komaj udarim po žebiju, že mi onj stari osel trka na steno.«

V ČRNOMLJU LETA 1944: DEKLETA ŠIVAJO ZASTAVE ZA NAŠE BRIGADE (iz arhiva Belokranjskega muzeja v Metliki)

Nova folklorna skupina v Metliki naj bi znala vse belokranjske plese

V nedeljo, 13. januarja, je bil v Metliki občan zbor občinskega sveta Svobod in prosvetnih društev. Čeprav so manjkali zastopniki nekaterih igriških društev, so bili vendar posamezniki temelji za sistematično ljudskoprosvetno delo v metliški občini. Brez prave organizacije je namreč to delo včasih le preveč priložnostno, neredko odvisno od situacije, ki se v občini dogaja. Tudi v tem pogledu ne more vedno roditi pravih uspehov. Delo posameznih ljudskoprosvetnih skupin, pa naj te delajo v okviru gasilskih društev, železnega križa, ženskih društev, sindikatov ali kjerkoli drugje, navadno ni registrirano in dela, ki grede čez take priložnostne igriške odre, so neredkokdaj vsebinsko in idejno šibka. Čeprav ne moremo posameznikom odrediti njihove vloje v prizadevanju, da bi ljudem nudili vsaj skromno razvedrilo. Tu manjka povezava z osrednjim društvom, manjkajo nasveti, manjka posredovanje medsebojnih izkušenj.

Prav zato, da bi bilo ljudskoprosvetno delo v občini tesneje povezano in vsebinsko ter idejno pravilno usmerjeno, je bil osnovan občinski svet Svobod in prosvetnih društev. Ugotovljeno je bilo, da sta se poleg že obstoječih prosvetnih društev v Metliki in Gradcu v zadnjem času ustanovili še prosvetni društvi v Podzemlju in na Sunorju. Tako združuje Metlika v svojem društvu sedem odsekov (dramski, pevski, folklorni, godbo na pihala, orkester, ljudsko knjižnico in ljudsko univerzo). Gradcu šest (dramski, pevski, tamburaški, izobraževalni, ljudsko knjižnico in kino). Podzemelj tri (dramski, tamburaški in šahovski) in Suhor dva (igralski in šahovski). Če bi bilo možno pridobiti spretno pevstvo, bi bila pri obeh zadnjih društvih ustanovljena tudi pevška odseka.

Več pa je v občini občasnih igriških društev, ki delajo navadno v zimskih mesecih. Take igriške družine so v Rosalinskih, Drašičih, na Božakovem, Radoviču, v Slamni vasi in morda še kje. Te družine, ki za zdaj nimajo zadostnih pogojev za osnoveje in lastnih društev, se bodo v prihodnje volile v najbližje že obstoječe prosvetno društvo. Temu bodo plačevali števni dinar, sicer pa bodo delale povsem samostojno. Hkrati bodo posamezniki s članski štivalci izvajali pravice članov ljudskoprosvetnih društev.

Velika težava je z društvenimi voseznami in sploh z odrji. Do ne-

ke mere zadovoljiv oder ima samo Metlika, toda še ta je v Domu Partizana in lahko društvo na njem samo gostuje. Manjši stalni odrji (navadno v gasilskem domu) so še v Gradcu, Podzemlju, na Božakovem, Radoviču in v zadnjem času tudi na Krasincu. Drugod navadno postavljajo zaslone odre v šolskih razredih, ki pa zaradi temnega prostora ostajajo tako igralce kot gledalce. Teško je tudi s kulisanji, ki jih ponekod izdelajo kar iz papirja za vsako predstavo posebej. To velja precej strokovno in tudi dragoceno delo. Zato naj bi si taki odrji omislili stalne zaveske (lahko tudi iz vrčevine, ki bi jo primerno obarvali) in nekaj praktikablov, s katerimi bi hitro in učinkovito menjavali sceno.

Ljudska univerza dela samo v Metliki, od tu pa bo treba pošiljati predavatelje tudi na vasi. V okviru metliške ljudske univerze sta bila to zimo osnovana dva tečaja za nemščino, začetni in nadaljevalni, medtem ko za tečaj slovenščine, kjer naj bi se tečajniki seznanili predvsem s praktič-

OPOZORILO!

Na vprašanja mnogih naročnikov ponovno sporočamo, da velja sklenjeno neozgodno zavarovanje samo za tiste naše naročnike, ki imajo naročnino za tekoč mesec v redu poravnano. Zavarovane je oseba, ki prejema list na svoj naslov, neglede kdo zanj plačuje naročnino.

Uprava lista ne bo posebej opominjala zamudnike za plačilo zapadlih naročnin. Kdor ni poravnal naročnine za prvo polletje 1957, bo dobil ta mesec po poštarju opominjsko poloznico.

UPRAVA LISTA